

Brassói Lapok

Ara 5 (el) Hétfő Főszerkesztő 258. szám Ara 5 (el)
1931 * november 9 Sze'e Béla dr. XXXVII. évtől van

SZOMBATON-VASÁRNP

VIKTORIA

ÉS A

HUSZÁR

ragyugó dílmoperett.

VEREBES ERNO, IVAN PETROVICS,
GR. TL. TH. IM. R

a főszerepben

A BRASSÓI MODERN MOZGÓBAN

Trüki kell róla

a munkanélküliségről, az éhhalálra szánt embertömegről.

Huszonöt millió lejt fordít a kormány utépítésre. A szó bármely értelmében utépítő vállalkozás. A tehetetlenség és téletlenség dzsungelében-e, vagy sivatagában, mellékes, Vállalkozás, munka, alkotás. Az első komoly akaratnyilvánítás, hogy valamiképp segítsenek a tarthatatlan állapotban. A huszonöt milliós utépítés egy sereg embernek, napszámosnak, kubikosnak, technikuskának, vállalkozónak juttat foglalkozást. Közvetve pedig egy sereg haladó üzletnek, műhelynek ad élesztő injekciót.

A munkanélküliség és a gazdasági válság leküzdésének ez az egyetlen módja: a munkaalkalom. S csak ép ezt az egyet hagyná el a kormány? Csak ép ezt az egyet, amikor a közönség szemében ép azt az egyet gyakorolja a legfanatikusabb hőssel, amit egyedül nem kellene csinálnia: az inaktív kisajátolását a minden még meglevő erőnek és értéknek? Mindenütt másutt, még a gazdaságilag sokkal leromlottabb országokban is a munkaalkalom bőséges megteremtésével törekednek a szociális bajokat csökkenteni; csak nálunk nyaralnak szüntelenül, vakon, botorul az adókkal, vámoikkal, illetékekkel, redukciónkkal és tartozások ki nem utalásával való mihaszna fináncpolitikán. Csak nálunk építenek le mindent s mindenkit, ahelyett, hogy mindent felépítenének, aminek anyaga, embere, rendeltetése van bőven.

Node, a huszonöt milliós utépítés becsét, érdemét azért ne becsüljük le, s reméljük, hogy ez a vállalkozás becsületes kezdete lesz egy átfogó, intenzív alkotó munkának, amire itt a tízenketedik óra. Mialatt azonban ez az elhatározás érlelődik s a kormány megnyomja a gombot, mely egyszerre az egész vonalon megindítja a produkciót, a társadalomnak is meg van a kötelessége: biztosítani azok életlehetőségét, akik esztendőket óta hiába várják, hogy dolgozhassanak, kereseshessenek. A munkanélküliek nyomorát, inségét minden egyéb érdeken túl már csak a saját önző érdekeink okából is meg kell csillapítani. Akiknek van valamijük, ezt is kockáztatják, ha embertársaikat pusztulni hagyják, s ezzel még növelik a társadalmi anarchiát. Válasz: meg kell növelni a társadalmi nyugalom, a közügyek, intézmények kivonhatóságát magukat a legkevesebb, a legvalóságosabb kötelesség teljesítése alólt. A Szibillák könyve ez a segítség: ma még aránylag olcsón, kevés áldozattal hozzá lehet jutni — juttatni —, de minden elmulasztott nappal többet kerülhet. Persze, hogy a munka a fontos, a munkaalkalom, de a miig nincs, ne sajnálja senki a maga kis áldozatát; legkevesebb pedig a kollektív közösség, mely a maga rendjét, nyugalomát, biztonságát is félti, s a melynek relatív jóléte attól függ, vannak-e számukra szennedő, nyomorgói, nyugtalanokdói.

A kormány a tanítók ellátását a me-
nyekre, községre, akarta hárítani, ami
máltán kell megülközést és tiltakozást.
Mennyivel helyesebb volna, ha elrendel-
né vagy törvényben jenne kötelezővé,
hogy minden községre és városnak a
létfenntartás biztosításával gondoskodnia
kell azokról, akik munkahiányában él-
ni nem tudnak.

Nem függesztik fel, csak esetenként „kegyelemben” része- sitik a paraszadósságok behajtását

Bukarest, november 7.
Az igazságügyminisztérium hivatalosan cáfolja, mintha körrendeletet küldött volna szét a paraszadósságok behajtásának felfüggesztésére. Mindössze arra hívta fel az ügyészségek és bíróságok figyelmét, hogy olyan esetekben amikor a paraszok ingóságai vagy ingatlanai nevéstégesen olesó áron kerülnek árverésre, alkalmazzák a régi polgári törvény ugynevezett „kegyelmi paragrafusát”.

ARGETOIANU NEM URA AZ IDEGEINEK

Páratlan affér a pénzügy- miniszter és az egyetemi tanárok között

Árgetoianu: Az is megeshetik, hogy nemsokára
hegedűvel a kezükben keresik meg a kenyerüket

Ahalános izgalom a költségvetéssel
kapcsolatos megnyomorítások miatt

Bukarest, november 7.

Argetoianu helyettes miniszterelnök és pénzügyminiszter pénteken egész nap megfeszített erővel dolgozott Bratescu pénzügyi államtitkár társaságában a költségvetési bizottság előterjesztéseiről. A pénzügyminiszter ugyanis rendkívül nehéz helyzetbe került. A 24 millióardig ledolgozott költségvetési tervszámmal kapcsolatos tisztviselői fizetésle-
szállítások ügye nem ment keresztil olyan simán, ahogyan azt a vaskezü miniszterelnök szeretné volna. A költségvetési bizottság előterjesztései ország-
szerte nagy kavarodást váltottak ki s ennek a felzúdulásnak olyan jelei is vannak, amiket pusztán az erős kéz politikájával nem lehet elintézni.

Több ízben írtunk arról az új fizetési táblázatról, amelyben a költségvetési bizottság az állam minden rendű és rangú tisztviselőjének helyet jelölt ki, — természetesen a fizetés szempontjából sokkal alacsonyabbat az eddigiekénél. Ez az új „inkadrálás” különösen a tantestület körében váltott ki kinos hangulatot. A tanítói kar a mostani beosztásával sincsen megelégedve, aminek magyarázata abban van, hogy az állam nem folvósítja a fizetéseket rendesen. Hasonló a helyzet a tanároknál is. Mindkét tantestület leszögezte már, hogy bár helyzete szinte tarthatatlan, fizetésemelést a mai körülmények között nem kérhet, viszont nem tűrhet el fizetésleszállítást sem. A költségvetési bizottságtól készített fizetésábrázathat pedig úgy a tanárok, mint a tanítók az eddiginél sokkal hátrányosabb helyzetbe kerültek. Rendkívül súlyosan érinti a tervezet az egyetemi tanárokat is, akik kikérültek eddigi kivételesnek tekinthető helyzetükből s a fizetési ranglistán a többi állami tisztviselőkhöz képest meglehetősen hátsó helyre kerültek.

Érthető, ha a meglehetősen önérzetes és erősen szervezett egyetemi tanárok nem hagyták szó nélkül ezt a kormánytervet. A bukaresti főiskolák dékánjai küldött-
ségeleg keresték fel Argetoianu pénzügy-
minisztert és

sük nélkül a költségvetési bizottság anyagilag és erkölcsileg egyaránt rendkívül hátrányos helyzetbe osztja be őket az új fizetési táblázatban.

Argetoianu rendkívül ridegen fogadta a küldöttséget s a tiltakozást bántóan erőteljes formában utasította vissza.

— Örüljenek. — mondotta — hogy annyit is kapnak, amennyit a költségvetési bizottság előirányzott. Az is megeshetik könnyen, hogy nemsokára hegedűvel keresik meg a kenyerüket.

Erről a beszélgetésről a kormányhoz meglehetősen közelálló Cuvantul ad számot.

Később Argetoianu még a következőket mondotta:

— Én azért vagyok itten, hogy semmiféle presszió, vagy könyörgés előtt meg ne hajoljak.

A küldöttség tagjai érthető elkeseredéssel hagyták ott a pénzügyminisztert s még pénteken estére összehívták az egyetemi tanácsot. Az egyetemi tanács azonban nem tartotta illetékesnek magát az ilyen nagy horderejű kérdésben való döntésre s úgy határozott, hogy

hétfőn üljön össze a bukaresti egyetemi tanárok kollégiuma s az adjon határozatilag választ Argetoianunak.

A középiskolai tanárok még nem döntöttek, a tanítók nevében azonban Toni, az országos szövetség elnöke kedde kihalgatást kért az uralkodótól, hogy előtte tárja fel a tantestület panaszait.

Terjed az izgalom a magántisztviselők és a szabadfoglalkozású intellektuálisok között is. Minden hivatalos cáfolat ellenére is erősen tartja magát az a hír,

hogy a költségvetési bizottság adóemelésre tett ajánlatot a magántisztviselők és a szabadfoglalkozásuk terhére.

Pénteken a szabadfoglalkozású intellektuálisok is gyűlést tartottak, amelyen Petrovici ügyvéd nagy beszédben szögezte le, hogy az ország polgárai a jelenlegi adóterheket sem tudják elviselni, tehát azok leszállítását követelik. Kimutatta, hogy amíg Franciaországban a szabadfoglalkozásúak tisztá jövedelmüknek csak 6 százalékát fizetik adóba, addig a román kincstár a nyers jövedelem 18 százalékát köve'eli magának. Ez a gyűlés is rendkívül izgatott hangulatban oszlott szét.

A kereskedők beadványa az igazságügyminiszterhez

Bukarest, november 7.
A kereskedők egyesülete ma beadvánnyal fordult az igazságügyminiszterhez, akitől azt kéri, hogy az inkasszó-elfogadványokat és a csekket a jövőben ne számíthassák be a kényszeregyezségek státusába, illetve a csődtömegbe. A miniszter megígérte a kérdés tanulmányozását.

November 9-én

megszűnik egyes cik-
kek kiviteli vámjá

Bukarest, november 7.
A kereskedelemügyi minisztérium november 9-től kezdve megszüntette a fekete ikra, a burgonya és a nyers petroleum kiviteli vámját. A jövőben csupán az 1.1 százalékos forgalmi adót és a többi illetékeket kell e cikkek után fizetni.

Ezentul személyvonat
is viheti a friss
gyümölcs szállományt

Bukarest, november 7.
A közlekedésügyi minisztérium megengedte, hogy azokon a vonalakon, amelyeknél Rapid-csomagszállítás nincs, a friss gyümölcsöket személyvonaton is fuvarozhassák. A tarifa ezeknél a szállítmányoknál is azonban ugyanaz marad, mint a lassu teherszállításnál.

A kisebbségi bank- szervezetek vezérei Manoilescunál

Bukarest, november 7.
A három erdélyi bankszervezet vezérei, Gyárfás Elemér dr., Schullerus és Peu, az Albina igazgatója, ma délelőtti felkeresték lakásán Manoilescu bankormányzót, hogy vele az erdélyi bankok számára kiutalandó visszszámítolási hitekről tárgyaljanak. A tárgyalások eredménye egyelőre nem ismeretes.

Mozgolódnak az ifju liberálisok is

Bukarest, november 7.
Bratianu George pártja, az ugynevezett ifju liberálisok, vasárnap tartja kongresszusát Bukarestben. A delegátusok már feltűnően nagy számban megérkeztek a fővárosba, sőt már szombaton délelőtti megkezdették tanácskozásukat Bratianu George elnöke alatt.

Szombaton délután a különböző bizottságok tartottak külön-külön üléseket és hoztak határozatokat. A hozott határozatokat vasárnap terjesztik a nagygyűlés elé, amely aztán jóváhagyja azokat. A kongresszus lezajlása után Bratianu George kihallgatást kér a királytól.

Hatósági rendszabályok a kommunisták ellen

Bukarest, november 7.
Ma, november 7-én van a szovjet fennállásának 14-ik évfordulója. Tekintettel arra, hogy ebből az alkalomból kommunista agitátorok utcai tüntetésre izgatják különösen Bessarabiában a lakosságot, a hatóságok széleskörű óvintézkedéseket foganatosítottak, hogy minden rendezettségnek elejét vegyék.

A fősziguranca utasítására a rendőri hatóságok, különösen azokon a helyeken tartottak erős készültségeket, ahol nagy számban vannak munkanélküliek. Dél-Bessarabiában gyanús embereknek számos házkutatást tartottak s a jelentések szerint nagymennyiségű izgató tartalmú röpiratokat foglaltak le. Letartóztatások is történtek.

Diogenes hordójától — a kubista lakberendezésig

A bukaresti Ciclop-palota helyiségeiben megnyílt a „Milyen legyen az otthonom?” kiállítás — Beszélgetés I. Branisteanu-val, a világhírű Mosse-cég vezérigazgatójával

Bukarest, november 7.

A bukaresti közönség óriási érdeklődése mellett nyílt meg a Ciclop autó-palota hatalmas épületében a **MILYEN LEGYEN AZ OTTHONOM?** lakberendezési kiállítás. A kiállítási helyiséget naponta több ezer főnyi érdeklődő közönség keresi fel és nagyon jellemző a kiállítás hatalmas sikerére, hogy nemcsak a főváros, hanem a regát legutóbbi részéből is rengeteg gyönyörködnek a fantasztikus

I. BRANISTEANU

„Milyen legyen az otthonom?” kiállítás szervezője, a Mosse világcég romániai vezérigazgatója.

kus változatokban bemutatott különböző lakberendezésekben.

Alkalmunk volt ma a jól sikerült kiállítás szervezőjével, I. Branisteanu-val, a világhírű Mosse-cég vezérigazgatójával beszélni, aki az újszerű kiállítás céljáról az alábbiakat mondta:

— E kiállítás a mai idők követelménye volt. Be akartuk mutatni, hogy a mai súlyos krízisben feldokló időkben is lehet egy ilyen minden tekintetben bekezdőre emlékeztető kiállítást rendezni. A Ciclop autó-palota gyönyörű helyiségeiben a látogatók megtalálják mindent, amit a modern háztartás megkövetel. A Diogenes hordójára emlékeztető egyszerű háztartástól a fantasztikus kubista ötletekkel teli modern lakberendezésig mindent felvonultattunk és bemutattunk.

És az eredmény?

— Az eredmény több, mint amit vártunk. — mondta a világhírű cég vezérigazgatója, — a kiállító cégnek a nagy krízis dacára is feltűnően nagy számban jelentek meg. Az ipar és kereskedelem legszármazottabb képviselői vonultak fel a közönség érdeklődését illeti, tessék elmenni a Ciclop autó-palota elé és saját szemével meggyőződhetik, hogy ma a főváros legérdekesebb attrakciója kétségtelenül a „Cum sa fie caminul meu”, vagy magyarul: „Milyen legyen az otthonom” kiállítás.

Orosz tiszték a kínai hadseregben

Washington, november 7.

Ideérkezett jelentések szerint a kínai hadseregben számos orosz tiszt látható, akik a katonák kiképzését végzik.

Japán tegnap aranyzárlatmányt küldött Washingtonba, ami arra vall, hogy háború esetére a yen védelméről akar gondoskodni.

— Letartóztatták a parajdi postarablót. Marosvásárhelyről jelentik: Ma éjszaka a marosvásárhelyi rendőrség büntügyi osztálya razziát tartott, amelynek folyamán letartóztatták Varga András régóta körözés alatt álló betörőt. Varga éppen utazni készült és bőröndjében drága szőnyegeket, pafont és ékszereket találtak. Vallomásából kiderült, hogy ő követte el a parajdi postarablást is. Átadták az ügyészségnek.

Ha utazni akar, miért futkos Ön 100 felé, amikor egy utban

ARONSOHN

menetjegyirodájában

a főtérén megszerezheti utlevelét, vizumot, vasúti jegyet, kedvezményeket, vásárigazolványokat, utleírásokat és valutát.

Már majdnem moratórium az, amit a magyarországi gazdák kaptak

Majdnem minden esetben el lehet az árverést halasztani

Budapest, november 7.

A harmadik bizottság pénteken rendkívül nagyfontosságu rendeletet adott ki, amely módot ad arra, hogy az árverések megtartását bizonyos esetekben elhalaszták s hogy az eredménytelenül, vagy nem kielégítő eredménnyel végződött árverést újra megismételjék.

A rendelet elsősorban a mezőgazdákra vonatkozik, akik a bíróságoktól kérhetik az árverés elhalasztását a következő esetekben: Ha a terhelendőség eljárását kérték a Földteherrendező Bizottságtól, ha jövedelmük nem haladja meg az 1000

pengőt. A bíróság az árverést csak akkor halasztja el, ha a gazda igazolja, hogy önhibáján kívül nem tud eleget tenni fizetési kötelezettségeinek. A haladék azonban legfeljebb a jövő évi termés betakarításáig, legkésőbb 1932 október 31-ig terjedhet.

Az ingóságok árverezésére vonatkozólag a rendelet kimondja, hogy azokat a kikiáltási ár kétharmad részénél olcsóbban nem lehet eladni s olyan esetekben, amikor az árverési költségek sem folynak be, az árverést fel kell függeszteni s az árverést szenvedőt semmiféle költéssel sem szabad megterhelni.

Cosâmbescu ur új tanítási módszere a Székelyföldön

A tojás = Iiaş és Kánya = Cania

Csiksztereda, november 7.

Cosâmbescu Györgynek hívják. Most került Csikszentgyörgyre, az alsószentgyörgyi iskola igazgatója. Az iskola magyarnyelvű állami iskola. Az új igazgató regáti ember, aki egyetlen szót sem tud magyarul.

Ez már régi nóta. Cosâmbescu ur azonban több, mint egy olyan regáti tanító, aki „magyarnyelvű” állami iskolában akar tanítoskodni, sőt igazgatni. Ő a székelyföldi kultúróna regáti kulturharcosa, aki magával hozta a Jorga-konceptiót: visszamaradósítani az elmagyarosodott székelyeket!

Nagy munka! Nézzük csak, miképpen fogott hozzá Cosâmbescu ur. Mindenekelőtt módfeletti fölháborodott, hogy a községben senki sem tud románul. Felháborodása csak dagadt, amikor a gyermekek „dicsértessék a Jézus Krisztus” köszöntéssel fogadták. Igaz ugyan, hogy ez keresztényi köszöntés, de nem román. Abban a pillanatban hadviselő félként lépett föl az iskolás gyermekek szemében s nyomban kiadta a parancsot, hogy ezentúl a köszöntés ez: „Bună ziua”. Tovább is ment ez a szigorú tanügyi hadvezér: büntetés terhe alatt megfirtotta, hogy a gyermekek az eddig szokásos „székely” játékokat játszik az iskolában.

Elérte vele azt, hogy egyszerre sívár képe lett az iskolának, mert a gyermekek nem mernek játszani.

Ez volt a kezdet. A folytatás viszont az lett, hogy a „magyarnyelvű” iskolában heti két órára szállította le a magyarul tanítás idejét, mert jelszava szerint „karácsonyig minden gyermeknek beszélnie kell románul”. Evégből megtiltotta azt is, hogy a gyermekek magyarul imádkozzanak. Meg kell említeni még azt is, hogy ő maga, kijelentése szerint, sohasem fogja megtanulni a barbár magyar nyelvet, viszont abban a még engedélyezett heti két órában tanítani is próbálja azt. Szó sincs róla, rendkívül

érdekes kísérlet ez. Például ilyesmi történi azokon a „magyarnyelvű” órákon. Cosâmbescu ur leírja a táblára ezt a szót: ouă.

— Mi ez?

A gyermekek nem tudják. Izgalmas találósdiójáték alakul ki. A tanító ur kézzel-lábbal magyaráz, ami nincs éppen humor nélkül. Végül valamelyik értelmesebb gyermek rátalál.

— Hiszen ez „tojás”!

Szóval tojás. A tanító ur a felírt román szót után rajzolja a táblára:

„Tias”. Magyarul ezután így írják helyesen: tias. Aztán a tanítványai diktálnak neki magyar szavakat és ő leírja őket. Természetesen valahogy úgy, ahogyan a „tojást” is leírta. Így kell ezt megtanulni, mert Romániában ez a magyar helyesírási szabályzat. Ebből az ő hazafiassága nem engedhet, anayira nem, hogy még a neveket is így írja: Kánya László az Cania Vasile, Szakács János az Socaciu Joan, Gergely Pál az Grigore Paul és így tovább.

Egyébként pedig Cosâmbescu ur nagy híve és rajongója Jorga miniszterelnöknek. Bizonyítja ezt azzal is, hogy amikor a rádióból meghallgatta a miniszterelnök előadását a műhelyekkel egybekötött iskoláztatási rendszerről, nyomban ráüzent a községi jegyzőre: Szerezzen be azonnal gyalupadot és más szerszámokat, mert ő máris át akar térni az új rendszerre. Szerencsére a jegyző is román s így nagyon zamatosan meg merte mondani a véleményét a tanító ur hőbortjairól.

Persze, a dolog azért nem olyan veszedelmes. A falu sokat mulat a tanító uron. Az is igaz azonban, hogy ez a mulatság, drága mulatság. Mert azt, ugyebár, fölösleges is mondanunk, hogy az iskolafenntartás költségeinek javarészét a falu viseli. A falu pénzén terjeszti Cosâmbescu ur ilyen eredeti módon az embert kulturát.

A szatmári Ipartestület megszabadult a direktóriumtól és kapott egy diktátort

A miniszter elcsapta az interimár bizottságot, de adott helyette egy interimár elnököt

Szatmár, november 7.

A szatmári Ipartestület ellen elkövetett hallatlan injuriáról tudósított már a B. L.

Elmondottuk ebben a tudósításban, hogy a szatmári Ipartestület vezetőségét a városi interimárbizottság egyszerűen megfosztotta mandátumától és helyébe egy kinevezett interimárbizottságot delegált.

A régi vezetőség, amelynek Szűcs Kálmán volt az elnöke, természetesen ezt a jogtalan kimozdítást nem vette tudomásul és az új kinevezett vezetőség csak úgy foglalta el az állását, hogy karhatalommal távolította el a régit.

Mint Szatmáron minden erőszakos intézkedést, úgy az Ipartestület jogszerű

vezetőségének detronizálását is megsemmisítették a felsőbb fórumok és az ipar-és kereskedelemügyi miniszter egy intézkedéssel, hogy a városi interimárbizottság által kinevezett ipartestületi interimárbizottság hagyja el állását és — átmenetileg és ideiglenesen Doros Sándor interimárbizottsági elnök, mint az első fokú iparhatóság feje, vegye át az ipartestületi vezetést.

A helyzet tehát e pillanatban az, hogy nincs direktórium a többi a szatmári Ipartestületnek, de van diktátora.

Az új diktátor, Doros Sándor, tegnap összehívta az ipartestület régi vezetőségét és hosszú beszédben közölte velük, hogy hajlandó a békés megengedésre. — Egy husz tagu átmeneti szaktanácsot kér, akikkel egyetemben az Ipartestület

ügyét végső addig, amíg új vezetőséget választ majd az Ipartestület. Doros Sándor azon a véleményen van, hogy bár a minisztérium intézkedése szerint nem működhet tovább az ipartestületi interimár, de nem működhet a régi vezetőség sem, mert az Ipartestület maga feloszlottnak, illetve feloszlottnak tekintendő.

Doros Sándor tehát nem akar egyebet minthogy az Ipartestület ismerje el, hogy nem Ipartestület többet és egy husz tagu delegáció alapján kinevezett bizottság, ugynevezett szakbizottság jelölése alapján válasszon egy olyan új vezetőséget, amely a hatalomnak már megfelel.

Az Ipartestület elleni egész hajszának ugyanis nem más a magyarázata, mint, hogy a régi vezetőségben túlnyomóan magyarok voltak a vezetőségi tagok.

Ez a magyar túlsúly meg is felelt az iparosság itteni nemzetiiségi arányának és ezt az arányt akarta Doros Sándor felborítani és meghigitani azzal az ideiglenes interimárbizottsággal, amelyet a régi vezetőség helyett kinevezett és a régi vezetőség helyett karhatalommal az Ipartestület nyakába ültetett.

A miniszterben azonban több a törvénytiszteltet és ezt a jogi lehetetlenséget megsemmisítette. A megsemmisítő határozat után most csak egy törvényes útja volna Doros Sándornak és a hivatalos városnak: vissza kellene helyeznie azt a vezetőséget, amely legnagyobb részt magyar ugyan, de amely joggal és választás alapján ül az Ipartestület vezető-ségi székében.

Ez az egyenes út azonban nem felel meg a politikai célnak és ezért ismét a köntörfalazás, amelynek rejtett célja, hogy a husz tagu szaktanács kisegítő expedienével újra olyan vezetőséget ültessenek az Ipartestület élére, amelyet az össziparosság nem kíván, nem akar és amely ellen minden energiájával tiltakozik.

Nagyon szép intézmény az Ipartestület, de a legszebb eszköz ahoz, hogy egy szép intézményt meg lehessen fojtani: a politika.

Szatmáron tovább politizálnak és praktizálnak és egészen bizonyos, hogy a miniszteri megsemmisítő határozat ellenére is a régi vezetőség nem kerül többet az Ipartestület élére, mert a régi vezetőséget az össziparosság akarja. Ide csak olyan vezetőség kerülhet, amelyet a politika akar és a politika jónak tart.

Ebbe a politikai egyoldalúságba és protekcionizmusba ful bele az egész ország. Eppen a szatmári Ipartestület ne fuljon bele!

A Népszövetség legközelebbi ülését nem Genfben, hanem Párisban tartják

Genf, november 7.

Beavatott körökben bizonyosra veszik, hogy a népszövetségi tanács legközelebbi ülését — amelyen újból a kínai-japán bonyodalomról tárgyalnak — nem Genfben, hanem Párisban tartják meg. A tanács új színhelyét Briand javasolta. Az ülés egyébként e hó tizenhatodikán lesz s úgy hiszik, hogy ez alkalommal döntő határozatot hoznak.

26 optáns ügyben

tűzött ki tárgyalást a nemzetközi bizottság

Budapest, november 7.

A budapesti politikai körök értesülése szerint az optánsügyeket tárgyaló nemzetközi bizottság a jövő hét keddjén Párisban ismét összeül és november 15-ig tartó tárgyalásain 26 optáns ügyében hoz döntést. Érdekessége lesz a döntőbírói határozatainak az a körülmény, hogy ítéleteit már nem a román állam, hanem az ugynevezett A-alap terhére hozza, amely az optánsokat kártalanítja. A tárgyalások vezetője Cederkrantz svéd követ lesz, míg Magyarországot döntőbíróként Székács Aladár képviseli, de a tárgyalásokon megjelenik Gajzágó meghatalmazott miniszter is.

Gratis felvilágosítás

Küldje azonnal aláírását és születési évét professzor Dieknek, ki mint a világ legjobb pszichorafológusa egész életre szóló jóslást küld Önnek és minden bonyolult ügyében (per, házasság, betegség, szerlem) biztos kibontakozáshoz segíti. Mel-lékelt 22 lejes vá-laszlevelet.

București, Șosea Măgurel 22.

POSTÁSFIU ÉS A HUGA
ANNY ONDRA, VLASTA BURIAN, RODA-RODA

Habsburg Antal és Ileana hercegnő vasárnap végleg elhagyják Romániát

A fiatal házaspár repülőgépen utazik Münchenbe

Bukarest, november 7.
Habsburg Antal és felesége Ileana hercegnő vasárnap délelőtti végleg elhagyják Romániát, hogy Münchenben, a hercegi frissen berendezett egyszerű villájában verjenek fészket.
A fiatal pár természetesen most is repülőgépen utazik, még pedig azon a

gépen, amit a nász alkalmával a király ajándékozott a hercegnék.
A fiatal pár utrakelésénél nem lesz nagyobb szabású búcsúünnepély, azonban valószínű, hogy a királyi család több tagja is jelen lesz, amikor Ileana hercegnő és férje felszállanak, hogy idegen országbeli otthonukba térjenek.

A Heimwehr

újabb puccsot készít elő Bécsben?

November 7-ikén át akarja venni az államhatalmat

Bécs, november hó 7.

Az osztrák fővárost nagy nyugtalan-sággal tölti el a Heimwehrnek az a beje-lentése, hogy november 7-én átveszi az államhatal-mat.
A kormány igyekszik megnyugtanni a

lakosságot, kijelentéseinek azonban el-lentmond az a tény, hogy a főváros minden fontosabb pontján karhatalom látható.
A Heimwehr, gunvosan oda nyilatkozik hivatalos lapjában, hogy miként is kép-zelik azt, hogy előre bejelenti, hogy puccsot akar.

Jorga Lavalnál, Duca Doumernél

Román politi-kusok pár si látogatásai

Bukarest, november 7

Bukarestbe érkezett párisi jelentés szerint az ott tartózkodó Jorga miniszterelnök pénteken dél-után Cesianu párisi követ kíséretében Laval francia miniszterelnöknél jelent meg kihallgatáson.
A két kormányfő megbeszélése hosszabb

időt vett igénybe, részletekről azonban semmi sem szivárgott nyilvánosságra.
Párisi jelentések számolnak be arról is, hogy Duca, a liberális párt külföldön házáló elnöke pénteken délelőtti kihall-gatáson jelent meg Doumer francia kö-zársasági elnöknel, délután pedig Tar-dieu földművelésügyi miniszternél.

Ide nézzen prefektus ur, ezt a téstát most loptam

Küldöttség, amelynek szó-nokait nem hagyják beszélni

A szatmári prefektus válaszát elnyelte a nyugdíjasok kétségsbeesésének kitörése

Szatmár, november 7.

A szatmári nyugdíjasok ma ismét a prefektus elé járultak. A nyugdíjasok itt Szatmáron, ott Temesváron, amott Marosvásárhelyt és mindenhol időnként elmennek a prefektushoz és előadják, hogy nem bírják tovább. A szatmáriak most mentek el újra, amikor Argetoia-nunak ismét eszébe jutott és eltöltötte a pénzügyigazgatóságokat attól, hogy azt a csepege-csurranva fizetett nyugdíjat tovább fizessék.

Kétszázan vonultak fel ez alkalommal szatmári nyugdíjasok Puscasiu János prefektus elé.

A szónok, az ünnepi szónok, Scarla-tescu nyugalmazott vámfőnök, nem tar-tott hosszú dikciót.

— Itt vagyunk Prefektus ur! Eljöt-tünk! Mondja meg, mit csináljunk?

És a prefektus válaszolni akart.

A választ sem hallgatták meg. Perc-ről-percre közbekiáltások, Szenvedel-mes és éles közbekiáltások voltak ezek, elkecseregett és fékiüket vesztett meg-jegyzések.

Az egyik nyugdíjas egy darab nyers-tésztát lobogtat a prefektus felé:

— Ide nézzen prefektus Ur! Ezt a tést-tát most loptam a péknél. Igenis lop-tam. Azért loptam, hogy megüsssem és enni adhassak ebből a lopott tésttából a gyermekeimnek.

Az egyik 86 éves öregasszony sir.
Nincs zsebkendője. Egy darab fehér rongyba töröli szemének áráját.

A prefektus azon sópáncodik, hogy nem folyik be megfelelő mennyiségű adó és ezért nem lehet a nyugdíjakat pon-tosan(?) fizetni.

Éktelen hangos áradat zug fel:

— Tőlünk levonják az adót, az aktív-tisztviselőktől is levonják a nyugdíjat.

Fizessenek bennünket ezekből a pénz-zekből. Fizessenek bennünket bárhon-nan, de fizessenek.

Szerdahelyi Ferenc öreg vasutas bá-toihangu szónoklatot vág ki:

— Addig, amíg bennünket ki nem fi-zettek, ne fizessék a minisztereket, ne fizessék a képviselőket, és ne adjanak egyetlen banit sem azoknak a tisztvis-lőknek, akiknek huszezer lejen felül van a havi fizetésük.

A másik:

— A Mironescu kormány öt hónapra előre ki tudta fizetni a képviselők fi-zetését, bennünket még öt hónappal utólag sem tudnak fizetni.

Nagy nehezen helyreáll a rend és le-nyugszanak a kedélyek.

A végén a prefektus egy ötös bizott-ságot kér, amely Milea képviselővel, aki vasárnap Szatmárra érkezik, tárgyaljon.

Ennyi az eredmény és az eredmény ezenfelül egy néhány telesírt zsebkendő és egy néhány berekedt torok.

Ezek a nyugdíjasok ma nemcsak he-sek, de rekedtek is lettek.

A nyugdíjasok egyesületének elnöke elmondja nekünk, hogy az egyesület tagjaiért, ha egy néhány napon belül valami megoldás nem történik, nem tud jótállani.

— Itt olyan már a hangulat — mondja az egyesület hivatalos képviselője, — hogy ezért felelni nem lehet. Ezek az emberek ma már mindenre képesek.

Ez az éhes has forradalmi szelleme, a melyet ha le nem vezetnek, megtörténik Romániában az a csoda, hogy az öre-gek törnek ki a karámból, azok az öre-gek, akik mindenkoron a lángoló és ra-koncátlanok fiatalok mérséklő gátjai szoktak lenni.

Felfordult világ. Egyre jobban felfor-dul ez a világ.

Borzalmas kétfős gyilkosság egy párisi vendéglőben

A nővér a fivérét, az anya a leányát lőtte agyon

Páris, november 7
Egy külvárosi vendéglő tulajdonosnő-je összeveszett fivérével, akit ebéd idején a vendéglő helyisé-gében agyonlőtt.
A vendéglősné anyja, aki a közelben

tartózkodott, erre kikapta leánya kezéből a fegyvert, azt közvetlen közelből leányára st-tította.
Ugy a fivér, mint a leány meghaltak. A rilkos öregasszonyt letartóztatták.

Horthy kormányzó megkegyelmezteti az orosházai vasuti merénylőnek

Budapest, november 7.

A kormányzó többnapos habozás után ma délelőtti végre döntött Laki Ist-vánnak az orosházi vasuti merénylőnek ügyében hozott halálos ítélet felől.
Horthy kormányzó a gyulai statáriális törvényszék kegyelmi tanácsának elő-terjesztését helybenhagyta és Lak István közteli halálra szóló büntetését életfogytiglani büntetésre változtatta át.
Az ügy iratait megküldik a gyulai törvényszékre, ahol előreláthatólag ked-den hirdetik ki a kormányzó döntését az elítélte.

Ruhaharc a bíróság előtt

Egy aktaszekrény két a'taja közt öltözött és vetkőzött a mannequin.
Lady Cornelius-Norfolk csatája egy bécsi divatcéggel

Bécs, november 7.

Arról kellett döntenie egy pörben a törvényszéknek, hogy tulságosan mely kivágás-e az a három estélyi-öltözék, a melyeket Lady Jessie Cornelius, született Norfolk grófnő, egy magasrangu angol diplomata felesége, a Kaentnerstrasse egyik legnevesebb női divatáru cégénél 1450 szillingért rendelt és visszatartott, mert nem tetszettek neki. A diplomata neje Kairóból jött Bécsbe és már készült hazautazni, mikor a toalettet szállították. A károsult cég megtudta ezt a ter-vet és bírósági végzést esküszött ki, hogy Corneliusné bűnröndjei zár alatt maradjanak a Ringstrasse elsőrendű fogadóházában, míg a pör eldől. Ilyen körülmények kö-zött a grófnő nem utazott el, hanem megvárta a tárgyalást.

A törvényszék Grünbaum kereskedel-mi tanácsost, a bécsi divat elismert szak-tekintélyét hívta meg törvényszéki szak-értőül, aki előzőleg

megbízást kapott, hogy látogassa meg az alperesnőt a Bristolban és vizsgálja meg a három kifogásolt estélyi öltö-zéket magán a grófnőn.

Lady Cornelius háromszor átöltözött előtte és Grünbaum a szemle után ma megjelent a tárgyaláson, hogy tapasztat-latairól beszámoljon. Magával hozta a három toalettet és egy mannequint, hogy rajta illusztrálja szakértői véleményét. Maga a grófnő betegségével mentette ki elmaradását.

A tárgyalási teremben

felállítottak egy nagy aktaszekrényt és két ajtaját kinyitották, hogy a divat-áru-cég hölgyének alkalmas helye le-gyen az átöltözkölésre.
A bírósági szakértő pedig a mannequi-non magyarázta, hogy mit kifogásol a grófnő és miért nincs igaza. Valósággal divatrevü volt ez a bemutatás a törvény-szék előtt. Lady Cornelius azt panaszo-lta, hogy a toalettet nem testhezállók — mondotta a szakértő —, pedig éppen az az előnyük. Mind a három estélyi öltö-zék a párisi női divatruházak egyik leg-előkelőbb cégének modelljei. A dekadens vonal az utolsó divat, a legszegűbb, a modern toalettet lágyan, lezseren kell fe-küldnie, hogy kifejezésre juttassa viselő-jének személyes ízlését és bajait.

A bíró közbevette, hogy az alperes azért nem fogadja el a há-rom estélyi öltözéket, mert mindhárom mélyen ki van vágva

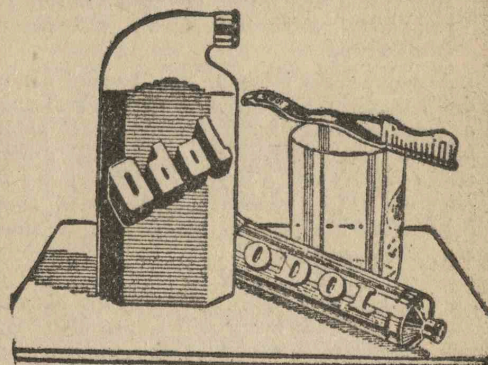
A parlament megnyitása előtt

A mai minisztertanácson fogalmazzák meg a királyi kézirat tervezetét

Bukarest, november 7.

Ma, szombaton délután Argetoianu helyet-tes miniszterelnök elnökelete alatt miniszter-tanács lesz, amelyen az összes miniszterek meg-jelennek. A legutóbbi tanácskozáson ugyanis Argetoianu kiadta az utasítást, hogy minden minisztérium külön fogalmazza meg azt a kö-zölnivalóját, amit a parlamentnyitó királyi kéziratba akar foglaltatni. Ez meg is történt.

A szombat délutáni minisztertanács a ki-rályi kézirat végleges formábaöntését vég-zel, kijelölve a miniszterelnöktől előterjesztett fogalmazványokból azokat a részeket, amiket szükségességeknek tart.
Argetoianu a királyi kézirat végleges for-májával hétfőn jelenkezik az uralkodó előtt, hogy hozzájárulását és aláírását kérje.

Céltudatos fog és szájápolást, lényeg-terítő szájviz, enyhe fogpép és megfelelő fogkefe használataival érünk el.

ODOL-RENDSZER:
ODOL-szájviz
ODOL-fogpép
ODOL-fogkefe.

NOVEMBER

15

A sorsfordító dátum

Titkos egyezmény Maniu és Duca között. A liberális elnök tartja kezében a Jorga-kormány sorsát. Párisi versenyfutás Jorga és Duca között. Maniu újra elnök lesz, ha a Jorga-kormány elvérzett

Bukarest, november 7.

Egy nagyon előkelő és jólismert politikus mondta ma a belügyminisztérium folyosóján: — A helyzet kulcsát Duca tartja a kezében. Egyedül Ducától, a liberális párt elnökétől függ, hogy a Jorga-kormány meddig maradhat a helyén. Ha november tizenötödikén, amikor a parlamentet a nyári szünet után újra megnyitják, Duca feláll a helyéről és ötperces szürke beszéd után bizalmatlansági indítványt nyújt be a Jorga-kormányval szemben, ennek a matematikai pontossággal kiszámított következménye csupán az lehet, hogy

a Jorga-kormány még november tizenötödikén kénytelen lesz benyújtani lemondását, hiszen Duca nemcsak a közel kilencven főnyi liberális parlamenti csoport felett rendelkezik, hanem egy ilyen bizalmatlansági indítvány esetén a háta mögött tudhatja az összes ellenzéki pártokat, ideértve a szociálistákat és nagyon valószínűleg a kisebbségi csoportokat is. Csak most derül ki, hogy milyen végzetes naivitással helyezkedett el a mai kormányrezsim a fórumon.

Vad és erőszakos választásokkal összekalapáltak egy parlamentet, azonban elfelejtették a parlamenti többségről gondoskodni.

— Az a furcsa eset történt, hogy a város egyik szabadon fekvő telkén építések, pallórok jelentek meg, társzekerek vonultak fel és a kőművesek gyors keze alatt egy-kettőre felépült a ház s amikor már az ácsok is megjelentek, hogy felhúzzák a tetőszerkezetet,

akkor kiderült, hogy a telek, amelyen a ház épült, idegen tulajdonban van...

A NAGY KÉRDÉS: MIKOR BUKTATJA MEG DUCA A JORGA-KORMÁNYT?

Ez a nyilatkozat kristálytisztá fénybe világítja meg a jelenlegi belpolitikai helyzetet. És aki a tényeknek megfelelő helyzetképet akar felvenni a válságról, csakis ilyen szemzőből figyelheti az eseményeket.

A liberális párt egy igen számottevő vezéréből hallottuk, hogy

Duca vezetésével a liberális párt közgazdasági még a nyár folyamán az elnök maldunesti birtokán teljesen elkészítették a költségvetési tervezetet.

hogy abban az esetben, ha a parlament megnyitása alkalmával Duca tényleg megadja a jelt a kormánybuktató akcióra, az új kormány minden zökkenő nélkül tovább vezethesse az ország ügyeit.

Ilyen előkészületek után utazott ki a liberális párt elnöke Párisba, hogy az új liberális kormányzathoz szükséges külföldi tőkét felhajszolja. Teljesen megbízható helyről nyert értesüléseink szerint Duca tizenötmilliárdos külföldi kölcsön ügyében tárgyal Párisban.

Ezzel, a mai körülmények közötti fantasztikusan nagy összeggel akarják a liberálisok az új kormányzásuk alatt szánálni az ország kátyuba jutott gazdasági szekerét.

A kölcsön-összeg felét a belföldi tartozások kifizetésére fordítanák, míg a másik fele-

ből végre rendezhetnék a parasztdósságok régóta húzódó problémáját.

A liberális párt Calea Victoria-uti párthelyiségében esténként összegyűlnek a párt vezetők. Este pontosan tizenegy órakor megszólal a telefon. Duca Párisból megtelefonálja aznapni tárgyalásának eredményeit. És a pártból kiszivárgó hírek szerint Duca napról napra igen optimistikus jelentésekkel örvendezteti meg híveit.

— A francia nagytöke bizalmatlan a Jorga-kormányval szemben, — telefonálta ma Duca, — Párisban tisztában vannak azzal, hogy a Jorga-kormány pénzügyminisztere Argetoianu már évek óta német-barát politikát folytat, azzal is tisztában vannak, hogy a nemzeti parasztpárti politikusok is szívesebben látnának egy szoros német-román szövetséget, a jelenlegi francia-román barátkozás helyett s így, ilyen körülmények között. Párisban ma egyedül a liberális pártban bíznak. A stabilitás kölcsönt is csak ezért tudta a nemzeti parasztpárti kormány véglegesen megkötni, mert előzőleg a liberálisok már parafalták a kölcsönköltség tervezetét. A francia nagytöke, — fejezte be Duca, — egyedül a liberálisokon keresztül hajlandó Romániát támogatni.

Mint ismeretes, Jorga, Duca sikeres tárgyalásainak hírére szintén Párisba utazott, nagyon valószínűtlen azonban, hogy sikerülne neki akármiféle ígéretnek révén is elgáncsolni a liberális párt elnöke által elért eredményeket.

Titkos egyezmény Duca és Maniu között

Ilyen körülmények között könnyen lehetséges, hogy mire Duca hazajön, már magával hozza a beteg országot egyetlen csoda-gyógyszerét, a nagy, tizenöt milliárdos kölcsön ígéret-tervezetét. És, hogy Duca mennyire felkészült a közel jövő eshetőségeire és milyen egészen szokatlanul alapos munkát végzett, az kiderül az alábbiakból:

Mielőtt a liberális párt-elnök külföldre utazott volna, egyezséget kötött a nemzeti parasztpárttal, a Jorga-kormány utódlásának kérdésében.

A megegyezés írásban, szabályszerű szerződés keretében történt. A nemzeti parasztpárt a megállapodás szerint hozzájárul ahhoz, hogy a Jorga-kormányt a liberális uralom váltsa fel, viszont a liberálisok kötelezőleg kijelentik, hogy mindent meg fognak tenni, hogy utánuk a nemzeti parasztpárt kerülhesen kormányzásra.

★

— A politikai jóslás a legnagyobb oktalanság, — mondtuk ma a déli Capsa előtti korzón egy liberális vezérnek, — de, ahogy önök felkészültek a végzetes november tizenötödikére, ebből szinte biztosan lehet számítani arra, hogy egy nappal a parlament megnyitása után a Jorga-kormány bukásáról értesülhetjük lapjainkat.

— Tévedés, — hangzott a válasz. — Az tény, hogy minden előkészület megtörtént. Az akna elkészült, a bomba már a helyén van, a gyújtósínor is be van illesztve, azonban a robbantás pontos időpontja még egyáltalában nem biztos. Nagyon valószínű, hogy Duca bevárja az új esztendő és csak akkor indítja meg a végső sturmot. Be akarja várni, amíg a Jorga-kormány a jelenlegi parlamenttel megszavaztatja a költségvetést.

Nincs olyan társadalmi osztály, mely fel ne szisszenne a költségvetés megszavazása után, hiszen az új büdös egzisztenciákat fog el-

taposni, vérbe és husba gázol, mivel csakis így, csakis ilyen könyörtelen takarékosági rendszer mellett lehetséges az államháztartás egyensúlyát helyrehozni.

Nos a liberálisok ezt a könyörtelen hóhér-munkát szívesen átengedik a Jorga-kormány-nak. S ha a költségvetés már teő alá jutott és a helyzetet kevésbé ismerő tömegek átkozni és szidni fogják a Jorga-kormányt és annak könyörtelen pénzügyi politikáját, ez lesz az alkalmas időpont, amikor a liberálisok új megpáltóként megjelenhetnek a politikai porondon...

A MANIU-REJTÉLY ÚJ MEGVILÁGÍTÁSBAN

A belpolitikai ankétünk során alkalmunk volt hosszasan elbeszélgetni egy nemzeti parasztpárti vezető politikussal is, akivel lekontrolláltattuk a fenti értesüléseinket és aki szinte szóról-szóra azonos helyzetképet festett a közeljövő belpolitikai eshetőségeiről. Ez a politikus, aki Maniu közvetlen környezetéhez tartozik, még az alábbi, kétségtelenül nagy szenzáció erejével ható nyilatkozatot tette előttünk:

— Ma már mindenki tisztában van azzal, hogy a nemzeti parasztpárt igenis ragaszkodik Maniu elnökségéhez. Eleinte történtek kisérletezések Maniu örökének betöltése körül, de az utóbbi hetekben ez a kérdés véglegesen eldőlt:

Maniunak vissza kell térnie a párt elnöki székébe.

Ez a kérdés tehát elintéztetett: Maniu újra elnöke lesz a nemzeti parasztpártnak, azonban arra a kérdésre, hogy Maniunak miért kellett otthagynia az elnöki posztját, még ma sem tud senki sem biztos és valószínűleg lát-szó feleletet adni. Az elnök bizalmas környezetében a visszavonulás okát a következőkkel magyarázzák:

A restauráció alkalmával a király egyszerűsmindenkorra véget akart vetni a politikai pártok lázas csete-patájának és ezért már mind'árt az első napokban felszólította Maniut, hogy alakítsa ujja a kormányt. Alkosson egy, a pártokon felül álló szaktekintélyekből álló kormányt.

Maniu gondolkozási időt kért és azután a pártjával történt hosszas tárgyalás után bejelentette, hogy egy ily kormány alakítására a pártjától nem kapott engedélyt.

Ez volt az állítólagos konfliktus, amelyről annak idején annyit írtak a lapok és amelynek következményeképpen Maniu még a párt elnökségéről is lemondott.

És így a szaktekintélyekből álló kormány alakítására Jorga kapott megbízást, aki, mint ismeretes, irtó harcot kezdett a politikai pártok ellen. Ugy gondolta, hogy a tekintélyek vagy szakértők kormánya csak akkor fog tudni valóban jó munkát végezni, ha a jelenlegi politikai pártokat felperzseli.

A harc megindult és ebben a harcban Jorga lett a vesztes fél.

Ma már nemcsak az udvar, hanem az egész ország meggyőződött arról, hogy a tekintély-kormány lejártá magát, nem csak itt bent az országban, hanem a külföldön is elvesztette a tekintélyt.

Biztos adatok vannak arra nézve, hogy az udvar is mélységesen csalódott a tekintély-kormányban,

sőt ez a kormány még egy, a különböző politikai pártokból alakítandó esetleges koncentrációs, vagy nemzeti kormány gondolatát is lehetetlenné te-te. Ma mindenki meg van győződve arról, hogy a krízisből kivezető egyetlen út:

a pártkormány utján történő kormányzás és ezek után kétség sem férhet ahhoz, hogy a Jorga-kabinetet pártkormány fogja követni.

És így már magától adódik a Maniu-probléma megoldása. A szakértők, illetve tekintélyekből álló kormány bukása egyben Maniu teljes rehabilitációját jelenti és Jorga távozása után minden valószínűség szerint Maniu újra előállítja a nemzeti parasztpárt elnöki tisztségét.

LÁZAS KAPKODÁS A KIS-PARTOK KÖRÉBEN

Ugyanettől a politikustól hallottuk, hogy a nemzeti parasztpártban erőteljes tisztogató munka folyik és ez a tisztogató nemcsak egyes személyek ellen irányul, hanem a párt eddigi programját is alaposan átfésülik.

Az új pártprogram teljesen agrárius alapokon fog felépülni,

hogy amikor, — minden valószínűség szerint a liberális kormány után, — újra a nemzeti parasztpárt fog uralomra kerülni, tényleg az

ország nyolcvan százalékának, a parasztnak képviselője lehessen.

A kispártok környékén persze nagy izgalom uralkodik. Averescu marsall, Lupu doktor és Bratianu György, a három kis párt elnöke

tisztában vannak azzal, hogy a liberális párt és a nemzeti parasztpárt közötti történet egyezség után reménytelenné vált a helyzetük.

A politikai matematika kalkulációja szerint egészen valószínűtlen, hogy e három párt egyhamar kormány megbízást nyerhetne el. Így magyarázható az a lázas tanácskozás, amit e három kis párt politikusi egyetemes napokban tett ajánlatot az ellenzéki pártoknak egy közös ellenzéki front alakítására. — Lupu doktor meg a nagy és fenyegető válságra való hivatkozással, már hónapok óta sürgeti a nemzeti kormány megalakításának szükségességét. És ez természetes is, hiszen Lupu doktor a közeljövőben csakis ily módon kerülhet még egyszer a miniszteri barsonyszékbe. Az Averescu pártban állítólag komoly konfliktus tört ki a marsall és Goga között, sőt már olyan hírekről is hallottunk, hogy Goga, mint Erdély képviselője, helyet kapna a Jorga-kabinetben. Aki a román belpolitikában némi tapasztalatot bir, az tisztában van azzal, hogy egy politikai pártban csak akkor törnek ki mély ellentétek, ha a párt hosszú ellenzéki sorsra van ítélve.

Alig egy hét múlva megnyílik a parlament, a politikai porondon megjelennek a pártok új küzdelemre felvértezett képviselői és amin a fentiekből kitűnik, a most induló politikai harcok hosszú időre eldöntik Románia jövőjét.

Farkas Aladár

Ellogiák a sárközi gyilkosság tettesét

Rák Vasile husz éves parasztleány a gyilkos, aki azonban mindent tagad, Az áruló fejsze volt a nyomravezető

Szatmár, november 7.

Jelentette a B. L., hogy néhány nappal e-előtt a satmármegyei Sárköz község határában egy szekér bakján egy férfi életelen és véres holttestét találták. A nyomozás megállapította, hogy a holttest Rencz Bertalan dragomérfalvai fuvarosé, aki utközben egy parasztleányt, aki szekerére felkerekedett, felvett.

Ez a paraszt suhanc fejszével hátulról leütötte a fuvarost és a nála levő hatszalejt elrabolta.

Három megye csendőrsége kereste az eltemült gyilkost, akit most végre sikerült is a máramarosmegyei Strámtura községben elfogni. A gyanúsított legény Rák Vasile, aki azonban tagadja, hogy azonos lenne azzal a suhancal, aki a fuvarost megölte. A fejsze, a mellyel a fuvarost leütötték, a Rák Vasile testvérnéjé és ez az áruló fejsze egészen bizonyossá teszi, hogy tényleg Rák Vasile a gyilkos.

A gyanúsított parasztleány, aki mindössze husz éves, elmondja, hogy van neki egy katonaszökevény bátyja, akiről nem tudja, hogy merre tartózkodik és nagyon könnyen meglehet, hogy ez a bátyja vette magához a néni fejszéjét és ütötte le a sárközi országuton a szekerén Rencz Bertalan dragomérfalvai fuvarost.

Rák Vasile ma kivitték Sárköz községbe és ott szembesíteni fogja a csendőrség miniszterekkel, akik a fuvaros szekerén látták egy husz év körüli parasztsuhancot. A szembesítés eredményéről függ, hogy Rák Vasile ellen fenntarják-e a vádat, avagy keresik tovább katonaszökevény bátyját, aki mellett is gyilkosok szólnak.

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa.

Nyilatkozat

Az erdélyi református Egyházkerület legújabb tanácsa minden tértelértést elkerülendő, ki nyilatkoztatta, hogy az általa rendezendő Sorsjáték összes nyereménye azonnali készpénz átadását garantálja annak a személynek, aki a sorsjegyek eladásából befolyt összeget az igazgatótanácsunk épen a néző közgazdasági helyzetére tekintettel és ematti óvatossággal nem helyezte el bankbetétbe és így a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank részvényszerűségei kénysszerűességei eljára a sorsjáték eredményét semmi irányban sem érinti. A nyilatkozatunkkal meg kívánunk nyugtatni mindenkit, hogy a sorsjáték szerencsés nyerő a nyereményeket tüdőellenlő attól, hogy a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank r t kénysszere szere yezését eljárást tett tolyamabba, a sorshuzás után közvelelő az erdélyi református egyházkerület pénz árából azonnal készpénzen fogják megkapni.

Kolozsvár, 1931. november 3

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa.

Molnár Ferenc világsikert aratott színműve tilmen

OLYMPIA

Németül beszélő hangosfilm, mely egy hercegnő és egy katonatiszt mély szerelmét tárja elénk. Főszerepben a bájos **Nora Gregor**, a közkedvelt **Hans Junkermann** és **Arnold Korffi**

Ezenkívül a beszélő kutyák. „Semmi ujság a kutyafronton” című németül beszélő hangosfilm.

Bemutató vasárnap, november 8-ától.

ASTRA (Apollo) MOZGÓ

BRASSO Telefon 564

Vasárnap délelőtti nagy **MATINÉ** előadás. Egy németül beszélő, éneklő hangos vígjáték lesz vetítve **Renate Müller** el a főszerepben

Hírek

BUDAPEST

(Hullámhossz 545)

PAUL MORAND költeménye

Huzzuk-halasztjuk a vacsora óráját,
mégsem sötétül a júliusi nap.
22.10-kor még világosság lyuggatja a fák
lombmennyezetét,
főként a hársakét, melyeknek irhája igen
gyöngéd.
Éles-féher fényszálakat gombolyít maga
felőtt
az Andalle-völgy.
Már nem is tudni, vajon az Eure vidé-
ke ez,
vagy Comoé az Elefántcsontparton.
(Bár az asztal körül kopogó cipősarok
a csuszánzó meztelen talpak helyett
jelzi, hogy a szobalány cipőt hord,
s arca lámpafény esetén zöld lesz,
nem pedig fekete.)
23 órakor egy buta zeneszám után,
melynek szerzője a Prix de Rome-ot
kapta,
a párisi rádió aludni tér.
„Bonsoir messieurs. Bonsoir mesdames.
Bonsoir mesdemoiselles.”
Kihuny a ház s a kavics-talajon az ab-
lak négyyszöge.
24 óra. Éjféli.
Most Davenport van soron.
A kert sötétjébe rejtne —
(Nyulak osonnak elé a sűrűből
és a friss zöldet rágszálják,
idáig érezni a szagát.
A kutyák, szemük elé kerített lompos
farokkal,
szunnyadnak a még napmeleg lépcsőn) —
a sötét kertben még hallom a Piccadilly-
szálló zenekarát,
amint a zárószámot huzzza.
Még az étterem közönségének ufrázását
is hallom,
sőt a pauzák alatt ezt: wonderful!
Aztán egyedül maradtam a nagy-medve
csillagképeivel
s az átható szagu állatokkal.
Almos Kobold éretlen körtét ejt le a fáról.
Most
fogom a mahagóni-szekrényt,
a látóhatár minden irányába forgatom
és megkísérlem,
hogy túllépve a nyugati némaságon
egyesüljek a német költészettel (Hil-
versum 26.3, 35),
vagy Stockholm-on át (hossz 1153)
elérjem a skandináv isteneket,
akik Normandia voltaképpen urai.
Igy ülök 0.42 órakor
kis kertemben
az alsó Szajna-vidék legsarkában
és ime hirtelen mit fogok:
édes, hosszan olvadó zokogást.
A dörgések és tengerészeti sipjelek zagy-
va zürzavarából kihámozom,
patkógó recsegések viharából kioldom
és idehozom magamhoz.
Csárdás ez,
amit a középeurópai éjjeli lapos háta
az alva elnyúlt országokon át
eddig elhord.
A buzásruga Magyarországra szól a zöld
Normandiához,
a szilaj paripák a teheneket köszöntik.
A barna, hajfonatos parasztlányok
tanaszi virágokkal himzett bárányszőrből
kecsükben
kulacsot nyújtanak felém
s alamborom miatt
orrukat fintorgatják csufondárosan.
Haldokolva sir egy hegedű,
de megint csak új életre éled;
egy vörösruhás, tatárképző ember ütése
alatt
ólmokönnyeiket peng a cimbalom.
Most aratja gabonáját Magyarország.
És én a sötétben kicsit restellem
buján csirázó zabom színét,
amely még meg sem sárgult.

HARSANYI ZSOLT

— A FOLÓTTES IS FELELŐS A BEOSZ-
TOTT HIVATALNOK SIKKASZTÁSÁÉRT.
Marosvásárhelyről jelentik: A marosvásárhe-
lyi betegségyógyító pénztár milliós panamája-

val kapcsolatosan, a vizsgálóbíró büntügyi
zárlatot rendelt el a felfüggesztett igazgató
egész vagyonára. A zárlatot azzal indokolja,
hogy az igazgató felelős azért, a sikkasztá-
sokért és visszaélésekért, amelyeket alantasa
két éven keresztül szemeláltára követett el.

— SHAKIROV SEBESYÉN GYÜJTEMÉ-
NYES KÉPKIALLITASA BUKARESTBEN.
Kivételes merészség, elszántság kell manap-
ság ahhoz, hogy képzőművész önálló kiállítá-
st kockáztasson meg. S pláne Bukarestben,
ahol a művészeti élet még nem fejlődött
odáig, hogy akár megfelelő egyesületek, akár
műkereskedők saját rizikójukra rendezzenek
különböző tárlatokat, hanem a művészeknek
magának kell tekintélyes összeget befektetnie
terembérre és adminisztrációs költségekre. —
Shakirov Sebesyén, az Erdélyiszerte ismert-
nevi orosz származású festő, akit a hadifog-
ság kapcsolt a magyar népközösségbe, még-
sem riadt vissza az általános és speciális bu-
karesti nehézségektől s szombattól, 7-ikétől
kezdődőleg gyűjteményes kiállítást rendez
a Calea Victoriei-n levő Mozart-teremben, az
elmúlt három esztendő alatt Nagybanan fest-
ett bibliai és szociális tárgyú kompozícióiból,
valamint táj- és interieur-festményeiből.
Több, mint másfélszáz vásznával mutatkozik
be Shakirov, aki eddig is jelentékeny sikerrel
állított ki már Erdély minden nagyobb váro-
sában. A gazdag anyagu tárlat a hónap vé-
gig lesz nyitva.

— A szerelmes rendőrbiztos. A New-
Yorkhoz közeli Bernardsvilleben, háza
küszöbén agyonlőve találták Cavanaugh
rendőrbiztost. A nyomozásban, amely
sokáig eredménytelenül folyt, most for-
dulat állott be. A meggyilkolt irásai kö-
zött kis noteszre akadtak, amelyben
Bernardsville számos asszonyának a ne-
ve volt bejegyezve. Ugyanakkor levelek-
re is akadtak, amelyekből kiténik, hogy
a rendőrbiztos nagy Don Juan volt és
viszonyt folytatott mindazokkal a nők-
kel, akiknek a neve a noteszben látható.
A rendőrség azt hiszi, hogy Cavanaugh-
ot egy olyan nőnek a völgyébe vagy
férje gyilkolta meg, aki a rendőrbiztos-
sal viszonyt folytatott.

— Szerelmi bánatában szívenlőtte ma-
gát. Oraviczabányai tudósítónk jelenti:
Egy fiatal aninai leány, Seidl Ilona, aki
egyik oraviczabányai uri családnál ál-
lott szolgálatban, alkalmazójának laká-
sán tegnap revolverrel szíven lőtte ma-
gát. A szerencsétlen fiatal leányt haldol-
koltva szállították be a kórházba, hogy
műtétet hajtsanak végre rajta. Állapota
azonban olyan súlyos, hogy életbenma-
radásához nem lehet reményt fűzni. Az
öngyilkosság oka állítólag szerelmi csa-
lódás, de nincs kizárva, hogy a fiatal
leányt más okok kergették a halálba.

— EGY VÉGREJÁRÓ IRAGIKUS KÖ-
VETKEZMÉNYEL. Berlinből jelentik: Kurt
Meser schockani földbirtokos balával agyon-
verte öze egy Wagnerét és Liska Bachner 28
éves munkásnőt, majd felakasztotta magát.
Meser annak idején Wagneré férjétől örö-
költe birtokát, azzal a kikötéssel, hogy öze-
gyét elartja. Wagneré, minthogy a földbir-
tokos bánásmódjával nem volt megelégedve,
keresztülvitte a végrendelet érvénytelenítését.
Meser kipurancsolták birtokáról s ekkor ér-
lelődtött meg benne az elhatározás, hogy vé-
res tetteit elköveti.

— Ellopták Hugó Viktor egy kéziratát.
Párisi lapok jelentése szerint a Hugó
Viktor-muzeumból eltűnt a költőnek
egy ott őrzött kézírata, amelynek erős
aktualitása van. A kézirat, amely
Hugó Viktor halottasszobájában volt el-
helyezve egy üvegburka alatt, a költő
következő sorai állottak: „Olyan pártot
képviselek, amely még nincsen: a forra-
dalom és a civilizáció pártját. Ez a párt
tölti meg majd a huszadik század kere-
tét. Ő teremti meg majd az európai egye-
sült államokat és a világ békéjét”. Ez a
jóslat az 1870-ik háború idejéből való.

— Motorbiciklisták tragédiája. Ró-
mából jelentik: Tragikus szerencsétlen-
ség színhelye volt a Róma és Bologna
között elhúzódo országút. Egy motorbi-
cikli, amelyen két fiatalember ült, elgá-
zolt egy velük szembejövő másik motor-
biciklistát, aki szörnyet halt. A két gázo-
ló fiatalember tovább roszott. Rövid
idő múlva azonban egy vasúti sorompónál
őket kapta el a vonat és mindkettőjüket
halálra ronsolta.

— Időjárásjelentés. A budapesti me-
teorológiai intézet jelentése szerint to-
vábbra is enyhe idő várható, az éjszakai
fagyok gyengülésével és délnyugaton
növekvő felhőzetrel. A felhőzet növeke-
désével kapcsolatban helyenként kisebb
esőzésre is van kilátás.

— Az aradi munkanélküliek száma
Aradról jelentik: A munkanélküliek
ellenőrző bizottság az aradi munkanél-
küliek számát a legutóbb felvett adatok
szerint 6004-ben állapította meg. Közülük
2237 a családfe tartó, 3767 a család-
tag. Szomorú statisztika!

— Budapestről ismét lehet külföldre
posta útján pénzt küldeni. Budapestről
jelentik: A posta vezérigazgatósága ren-
deletet adott ki, amelynek értelmében a
külföldi postautalvánv forgalmat no-
vember 15-től kezdődőleg ismét életbe
lépteti. Az átutalásokhoz a Nemzeti
Bank engedélye szükséges.

— Szenvedő nőknél a természetes „Fe-
renc József” keserűvíz könnyű, erőlkö-
dés nélkül való belkiürülést idéz elő és
ezáltal sok esetben rendkívül jót — ony
hatással van a beteg szervekre. ... női
betegségekre vonatkozó tudományos
irodalom több megalkotója írja, hogy a
Ferenc József viz kitűnő hatásáról a sa-
ját kísérletei alapján is alkalma volt
meggyőződést szerezni. A Ferenc József
keserűvíz gyógyszerárakban, drogéri-
ákban és fűszerüzletekben kapható.

— Halálozási bizonyítványokkal szer-
zett pénzt magának. Marosvásárhelyről
jelentik: Szászrégenben letartóztattak
egy Harász nevű munkanélkülit, aki
rendszeresen foglalkozott hamis halotti
bizonyítványok kiállításával. Ezek alap-
ján azután — eddig már tizenöt esetben
— a munkásbiztosító betegségyógyító pénz-
tártól 5—5 ezer lejít vett fel. Lakásán
még mintegy 400 darab ilyen hamis ha-
lotti bizonyítványt találtak. Az ügyész-
ség Harászt letartóztatta.

— A RHEUMA ÉS KEZELÉSE. Azokhoz
a betegségekhez, amelyek bár nem tekintet-
nek veszélyeseknek, de az ember közérzetét
mégis érzékenyen befolyásolják, tartoznak az
izmok azon gyulladási tünetei, amelyeket
rheumának szokás nevezni. Ha ezen betegség
nem is tűnik fel tulkomolynak, mégis, nem-
csak, hogy akadályozza azt, akit meglep,
hivatása gyakorlásában és így gazdaságilag
kárt okoz, de megakadályoz mindennemű
szórakozást és tudást is. Mert a rheumati-
kus fájdalmak makacsok és a beteg nyugal-
mát elrabolják. A legfőbb következmény,
hogy a rheumát fellépése után azonnal ke-
zeljük, mert enélkül a betegség igen könnyen
idültté válhatik és akkor a kezelés már nehe-
zebb, mert, míg egy kezdődő rheuma kellő
kezeléssel a legrövidebb idő alatt megszün-
tethető, addig a krónikus rheumás fájdalmak
a gyógyítást néha nagyon megnehezítik. A
kezelés két módját ismerjük: a külső és belső
kezelést. A rheuma belsőleg való kezelésére
elsősorban az Aspirin jön tekintetbe, amely-
nek rheuma elleni hatása az egész világon is-
meretes. Külsőleg való kezelésre a Spirosal
igen hatásos szer, amely a fájó testrészekbe
alaposan beledörzsölve, — különösen, ha egy-
üttal belsőleg Aspirint is veszünk, — a kelle-
metlen rheumás fájdalmakat rendszerint már
a legrövidebb időn belül megszünteti. (be)

— Kiskirnak betörő bandája sorozatos
betöréseket követett el egy bányai vá-
rosban. Oraviczabányai tudósítónk je-
lentése: Mustet Jánosné oraviczabányai
lakos házába, mialatt a ház asszonya
reggel a piacon bevásárlásokat eszközölt,
betörők hatoltak be, akik a lakásban
talált nagyrészt ékszereket és egyéb
értékes holmikat sebtében összezsoma-
golva, észrevétel nélkül kerekelt oldottak.
Mustetné a piacról hazatérve, az ajtó-
kat feltörve, a lakást felforgatva és ki-
fosztva találta, amiről azonnal jelentést
tett a rendőrségnek. A gyorsan folya-
matba tett nyomozás hamarosan ered-
ményre is vezetett, amennyiben sikerült
a tetteseket még aznap két kiskoru pék-
inas, Gropsianu Antal és Manescu Con-
stantin személyében elfogni, akiknél a
betörésből származó ékszereket meg is
találták. A fiatal betörők a redőrségen
bevallották, hogy egy csupa kiskoruk-
ból, főként iparostanoncokból álló betörő
banda tagjai, akik Jentner Ferenc,
Ciurea György és Jicman Miklós társa-
ikkal Oraviczabányán és környékén
már több sikeres betörést követtek el és
ők a tettesei a csiklovai templomrablás-
nak is. A rendőrség a fiatalok betörő
banda többi tagjait is elfogta és átadta
az ügyészség fogházának.

— A villamosság barátja — villamos-
székben. A bostoni John Belanskít a mi-
nap villamosszékben kivégezték. Az el-
ítelt, akit egész életében nagyon érde-
kelt a villamosság és általában a tech-
nikai tudományok, nagy érdeklődéssel
szemlélte a kivégzési teremben felállított
villamosszékét. Midőn bevezették, azon-
nal odament a géphez és nagy érdeklő-
déssel kezdte tanulmányozni annak szer-
kezetét. Majd mosolyogva a legnagyobb
megelégedésének adott kifejezést a ké-
szülék tökéletességéről. Az elíteltet
annyira lekötötte a szerkezet varázsa,
hogy a tanuk legnagyobb meglepetésé-
re, még az utolsó imáját is elfelejtette
elmondani.

— BEKORMOZOTT ARCU RABLÓR
DOMBOVÁRON. Dombóváról jelentik: Teg-
nap éjszaka bekormozott arcú betörőbanda
garázdálkodott Dombóváron. A rablók beron-
tottak Jóföldi Szusánna hetvenéves asszony
lakására s miután kifosztották, betörtek a fa-

lu legmódosabb gazdjához, Barzsó Ignáchoz
is. Minthogy a gazda a rablók fenyegetése el-
lenére is ellenállást kísérelt meg, a betörők
feleségével és unokájával együtt súlyosan
összeverték. A dulakodás zajára átfutott
egyik szomszédjuk, akit az egyik rabló fegy-
verével életveszélyesen megsebesített, majd
társaival együtt eltűnt az éjszakában.

— ELVESZETT a Károly király-utcában,
(Kapu-utca) egy barna női kézitáska, (kis 1.6-
rönd.) Tartalma egy hallókészülék. A meg-
találó kéri, hogy azt a Korona szállóban
leadja. Nagy jutalomban részesül. (be)

— Pénzügyi prevenció Csehszlovákiá-
ban. Prágából jelentik: A miniszterta-
nács új törvényt készített elő, amely
kivételes felhatalmazás alapján feljogo-
sítja a kormányt, hogy adott esetben
pénzügyi rendeleteket a parlament egy-
behívása nélkül érvénybe léptethessen.

— ELŐFIZETŐINK kísérők figyelemmel a
címkejükön feltüntetett lejárattal. A lap za-
vartalan expedíálása érdekében gondoskodja-
nak idejében a lejárt előfizetés megújításáról
s ha akár postán, akár megbízottunk útján
megújították az előfizetést, figyeljék meg,
hogy 8 napon belül az új lejárát szerepel-e a
címkén. Ellenkező esetben közvetlenül a ki-
adóhivatalban kell reklamálni.

— IGY DOLGOZIK A DICSŐSÉNTMAR-
TONI INTERIMÁR BIZOTTSÁG. Dicsőszent-
mártonból jelentik: A Jorga-kormány műkö-
dése óta a város ügyét, a törvényesen válasz-
tott városi tanács helyett az interimár bizot-
ság vezeti. A költségvetés utjavítási tételle szem-
bevetően bizonyítja az interimár működését.
A város főútcája tudniillik egyuttal állami
országút is s így megjavítása az állam köte-
lessége volna. Az új prefektus azonban en-
nek ellenére is a város polgárainak verejtéke-
sen kiizdadt adójából akarja a munkálatok
költségeit fedezni, sőt Jorga szabadegyeme-
jávára is beiktatott a költségvetés tétellei kö-
zé egy 20.000 lejes összeget. Érdekes viszont,
hogy 50.000 lejt, amit a polgármester a fele-
kezeti iskolák segélyezésére akart fordítani,
egyszerűen kihúzta a költségvetésből. Dr.
Boilá polgármester természetesen megtette ész-
révételeit a prefektusnak, mire azt a választ
kapta, hogy ha az általa módosított költségve-
tést nem szavaztatja meg, másnap reggel már
nem ül a polgármesteri székben. Dr. Boilá,
Pekri alpolgármesterrel meglebebezte a vár-
megyei tanácsnál az ügyet. Eredmény: Az ut-
javítási összeget 250.000 lejre redukálták, azt
a bizonyos 20.000 lejes tételt pedig meghagy-
ták. A megyei tanács határozatát is megfe-
lebebezték. A kolozsvári revíziós bizottság még
nem hozott döntést az ügyben, de már szekér-
számra szállítja a követeket az állami utra. A
város pénzén.

— REGGEL MAGASABBAK VA-
GYUNK, MINT ESTE. Furcsa, de igaz,
hogy az ember a nap folyamán majd-
nem három centiméterrel kisebbedik, a
mely csökkenés aztán az éjjeli folya-
mán kiegyenlítődik. Ez azonban csak
olyan emberekre áll, akik nappal dol-
goznak és éjjel pihennek. Éjjeli foglal-
kozásuaknál éppen megfordítva áll.
Ennek a különös tünetnek az okát a
gerincoszlop alkata adja. A gerincosz-
lop harminchárom-harmincnégyszem-
ből tevődik össze, amelyek minél le-
jebb helyezkednek el, annál nagyobb-
bak, mert hiszen több súly nehezedik
rájuk, mint a felsőbbekre. Ezek közé
a csontok közé közbenső, rendkívül ru-
galmas csontocskák vannak elhelyezve,
a melyek minden lökésnek engedik az
erejét. Összességükben körülbelül a ne-
gyedrészét teszik a gerincoszlop teljes
magasságának. Ez a magasságata an-
nak, hogy este alacsonyabbak vagyunk,
mint reggel és feké hosszabbak, mint
álloba; a csontocskák ugyanis a test su-
lya alatt összenyomódnak. A haladó
korral ezek a csontocskák összezsugo-
roznak, ami megmagyarázza azt, hogy
az öreg ember veszt a teste magassá-
gából.

— Ausztria felemelte az állatvámot.
Bécsből jelentik: Az osztrák kormány
az állatvámot 30 schillingről 35 schil-
lingre emelte fel.

— Véletlen gyermekgyilkosság az os-
tornyéll. Kiskunfélegyházáról jelen-
tik: Lantos Ferenc kiskunfélegyházai
gazdálkodó perlekedés közben az os-
tort felkapta és az ostornyél boldogabbik
végével sújtott a feleségére. A hatalmas
ütéstől az ostornyél eltörtött s a szabad
vége zuga repült végig a szobán, bele-
fúródva a sarokba állított bölcseben al-
vó öthónapos gyermekük fejébe. A kis-
gyermek azonnal meghalt. Lantos és a
felesége a borzalmas fináléval végződő
perpatvarkodás után együtt jelentkeztek
a rendőrségen, ahol az apát azonnal le-
tartóztatták.

ASTRA (Apolló) MOZGÓ
BRASSÓ

Ma utoljára kerül bemutatásra

VIHAR EGY
VIZESPOHÁRBAN

című hangos vigjáték.

Renate Müller-rel.

LINOLEUM és SZÖNYEGÁRUHÁZ

Függönyök, Asztal- és
ágytakarók, Otománok
Butorszövetek, Grádlí,
Matracok, Paplanok

SCHROLL CHIFFONOK LERAKATA
TELLMANN & WOCET
BRASSÓ, BUZASOR 8 SZAM

— Averescu és Tilea között szent a béke. Bukarestből jelentik: A romániai sajtóperek között mindenestre feltűnést keltett az a sajtóper, amelyet Averescu marsall indított Tilea Viorel, a Maniu kormány volt miniszterelnökségi államtitkára ellen. Tilea tudniillik azt írta a Patria című kolozsvári lapban, a nemzeti-parasztpárt erdélyi hivatalos orgánumban, hogy Averescu tábornok annak idején propagandát fejtett ki Károly király visszatérése ellen. Tilea cikke miatt Averescu megindította a sajtóper, a mely, miután már a kolozsvári törvényszék is tárgyalást tartott, most rendkívül érdekes fordulathoz érkezett. Averescu marsall egészen váratlanul visszavonta a Tilea ellen beadott feljelentését és lépését azzal indokolta meg, hogy meggyőződése szerint Tileát megfélemsztették a volt államtitkár maga is rá fog jönni, hogy milyen sajnálatos misztifikációnak esett áldozatul.

— Tizenhatmillió lejes adóeltérőltetés a Creditul Miniernél. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium vizsgálatot indított a Creditul Minier ellen, amelyet adóeltérőltetés miatt jelentettek fel. Propagandiu vezérfelügyelő tegnap fejezte be a vizsgálatot, amelynek során megállapította, hogy a köteles illeték helyett 16 millió lejrel kevesebbet fizetett be.

— Vizbe fojtotta magát egy 76 éves nyugdíjas. Szentestől jelentik: Máthé Antal 76 éves nyugdíjas tegnap kiment a Tiszához, derekig belezárolt a folyóba, majd egy fűzfaágba megkapaszkodva lebujt a víz alá s addig maradt így, ameddig megfulladt. A szerencsétlen öreg ember nagy nyomora miatt dobta el magát az életet.

* FOGASZI KÖRÖKBÖL. A. Stein, okl. fogász, Hosszu-utca 14. Rendel 9—12, 2—6-ig. (e)

* BRASSÓI ORVOSI HIR. Dr. Bentia v. közkórházi orvos, gyakorlóorvos és bőrgyógyász, (spec. a budapesti, gráci és berlini egyetemeken), Brassó, Mester-utca 11. (Bologna) sz. alatti házában új rendelőt nyitott. Rendelés: belső, sebész, női, bőr és nemi (vér) betegeknek, naponta 11—1 és 3—5-ig.

* ERDÉLYI TÖRTÉNETE. Irta dr. Jancsó Benedek. A szerző utasításai szerint kiadásra rendezte Gyallay Domokos. Az erdélyi magyar szellemi élet a maga elárultságában nagyon nélkülözte Erdély tüzetesebb történetét. Dr. Jancsó Benedek történetíró munkássága nem szorul méltatásra. Nemcsak tudós volt ő, hanem bölcs a szó legnemesebb értelmében. Ez a magyar bölcsesség hatja át minden munkáját. A könyv ára 80 lej és a Brassói Lapok könyvostályában kapható.

* Biri néni szakácskönyve a legjobb — ezt tanúsítja legalább 15000 asszony. Csak ezt fogadja el! Ára kemény felvászonkötésben 130 lej. Kapható mindeütt. Kiadta a Brassói Lapok Könyvostálya.

* Ha már látta, nézze meg még egyszer, ha nem látta, siessen megnézni a világ legszebb és legragyogóbb filmperegettjét, „Viktória és a Huszár”-t. Ennél szebbet, jobbat még nem látott a közönség. Szombaton és Vasárnap a Modern Mozgóban.

— Ismét elhalasztották a Burileanu-ügy tárgyalását. A Semmitőszék III. szekciójára pénteken újra tárgyalásra tüzte Burileanu volt bankkormányzó keresetét. Határozat azonban ezuttal sem született. A tanács miután okmányok áttanulmányozása vált szükségessé, a tárgyalást a jövő hét végére halasztotta el.

— Vilmos svéd herceg részt vesz a görögényi udvari vadászatban. Bukarestből jelentik: Károly király, aki csütörtökön és pénteken Vilmos svéd királyi herceg látogatása miatt Bukarestben tartózkodott, pénteken délután Mihály vajda, Miklós herceg és Vilmos herceg kíséretében visszautazott szinajai kastélyába. Vilmos és Miklós hercegek továbbutaztak Szászrégenbe, hogy a Görögényi havasokban rendezendő udvari vadászatban résztvegyenek.

— A MUNKANÉLKÜLIEKÉRT! A munkanélkülieket segélyező városi bizottság felhívja Brassó lakosságát, hogy a közeledő télre való tekintettel, anyagi viszonyaikhoz mérten járuljanak hozzá néhány lejrel a munkanélküliek segélyezési alapjához. Nincs az a csekély adomány, amit a bizottság örömmel ne fogadna. Előadásokon vagy nyilvános helyiségekben gyakran gyűjtenek a munkanélküliek javára, s ha csak 1—2 lej áldoz a nemes célra valaki, máris erythet munkanélküli, éhező és nyomorgó embertársai borzalmas nélkülözéseinek.

— ERDÉLYI UTJA NAGYMAGYARORSZAGTÓL — NAGYROMÁNIAIG cím alatt Mikes Imre tollából lapunkban leközölt óriási feltűnést keltett munka könyv a „han is megjelent. A rendkívül szép kiállítás, két kötetből álló könyv ára fűzve 160 lej, aranyozott vászonkötésben (egybekötve) 200 lej. — Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában.

Mert

↑ MEZEI FUTÓVERSENY BRASSÓBAN. A Brassói Atlétikai Liga vasárnap, folyó hó 8-án, mezei futóversenyt rendez. A verseny pályája: Indulás délelőtt 11 órakor az Olympia pályáról, a cenklatti sétányon, Rezsőköruton, a Póstarétre, onnan a Fehértoronyig vezető úton és az onnan levezető szertentinen végig az Olympia pályára. Az eddig beérkezett 50 nevezést tekintve, oly hatalmas mezőnyben lesz alkalmunk gyönyörködni, amilyenhez hasonló régen nem volt nálunk. A Liga vezetősége felhívja azon indulni szándékozó futókat, akik még orvosi vizsgán nem voltak, hogy szombaton este fél 9—11 óra között dr. Schmidt orvos úrnál, (Lópiac 18), feltétlenül jelenjenek meg.

↑ BRASSÓ VASÁRNAPI LABDARUGÓ PROGRAMJA. A Brasovia pályán délután három órai kezdettel a BMTÉ és az ACFR csapatai barátságos mérkőzést játszanak. A vasutascsapat erős felállításban szerepel: Boldea, — Kuszka, Márton, — Beke, Török, Vajda (Kis), — Székely, Tampa, Ströck I., Ströck III., Csomag. — Előmérkőzést a két csapat ifjúsági garnitúrája játszik.

Az Olympia pályán, ugyancsak három órai kezdettel az Ivria—Olympia mérkőzés kerül lebonyolításra.

Színház * Művészet

Heti műsor:

SZOMBAT: Este 9 órakor: *Katica*. Operett-ujdonság, rendes helyárakkal.

Este 11 órakor: *Félelem balra*. (Francia bohózat-ujdonság. Csak felnőtteknek! Rendes helyárakkal.)

VASÁRNAP: Délelőtt 11 órakor *Kis lord*. (Gyermek-előadás, 10, 20, 30 lejes helyárakkal.)

Délután 3 órakor: *Lehullott a regző nyárfa*. (Operett-ujdonság. Olcsó helyárakkal.)

Délután 6 órakor: *Feketeszaru cseresznye*. (Olcsó helyárakkal.)

Este 9 órakor: *Huszárfogás*. A legújabb magyar operett, Rendes helyárakkal.

MA ESTE: OPERETT-PREMIER. A legújabb operettek egyikét, a Katicát mutatja be ma este a magyar színház. A kitűnő operett betanulására különös gondot fordított a színház vezetősége, tehát biztos, hogy élvezetes előadásban lesz része a közönségnek.

MA ÉJSZAKA: CSAK FELNŐTTEKNEK! A Félelem balra! című legszebb francia vígjátékot játsza ma este a színház. A szellemes fordulatokban bővelkedő és sikamlós témájú vígjátékot csak felnőttek nézhetik meg.

VASÁRNAP DÉLELŐTT: MATINÉ. A kisgyermeknek 10, 20 és 30 lejes helyárakkal játszanak vasárnap délelőtt a színház. Egy bájos operettet fognak bemutatni, pompás táncokkal és énekszámokkal.

VASÁRNAP DÉLUTÁN OLCSÓ HELYÁRAKKAL A FEKETESZARU CSERESZNYE. Két előadás lesz vasárnap délután. Három órakor a gyönyörű Lehullott a regző nyárfa... operett, 6 órakor pedig a világsiker aratott Feketeszaru cseresznye megy. Biztos, hogy ez a remek darab most is zsúfolt háza fog vonzani.

VASÁRNAP ESTE: HUSZÁRFOGÁS. Feszült érdeklődéssel várja a közönség a Huszárfogás előadását. A remek operett a leggyorsabb előadásban kerül nálunk is előadásra és a tömeges előjegyzésekből ítélve, igen nagy sikere lesz.

Vasárnap egész nap a színház pénztára eszközli a szelvénybeváltást és jegyelővételt.

— EGY NAGYSIKERŰ BRASSÓI KONCERTRŐL. Bernfeld Emánuel, a Brassóban élő kivételes tehetségű zongoraművész, hangversenye alkalmával, is-

mét feledhetetlen művészi élménnyel ajándékozta meg barátait és tisztelőit, a kiket finom és megszokott művészetének becsülése gyűjtött össze a Honterus-aulában. Bernfeld zenei egyéniségének bőség-korsóját nem lehet egyoldalú elemzéssel kimeríteni. Játékának üdítő tisztasága, különlegesen egyéni technikája, sallangmentes formái tökélye a klasszikus zeneszerzők, klasszikus tolmácsolójává avatják. Bach mélységét, Mozart szárnyalását, Schumann dallamosságát, Milhaud, Neugeboren és Stravinski műveit, tökéletes alérzéssel és sajátos megérzéssel fűszerezve interpretálta. A gazdag műsor egyik kiemelkedő száma Neugeboren, az évek sora óta Párisban élő brassói komponista négy népies változatú műve volt, amelyek Brediceanu hasonló jellegű, de egyszerűbb opusaihoz szemben a román zene sajátosságainak minden elemét, a modern zenei elvek szemmel tartása alapján egyesítették. Bernfeld zongoraszíj, úgy a szakavatott zenebarátok, mint a laikusok szemében több volt egy hangversenynél! Ünnepe... Az igaz művészet s a szférikus magasságokban csapongó harmónia áhítatos órái.

Szerkesztői üzenetek

Előfizető. Köpec. Sajnálattalunkra, nincs időnk rá, hogy kérvényeket szerkesszünk, de tán nem is lehet pontosan megállapítani azt a főrumot, ahová sérelmes ügyben fordulhat. Tény az, hogy a kizárólag a városban működő teherautó után nem kell külön utadót fizetni, de, mihielyt azon kívül is működik, már kell, amint hogy az itteni teherautótulajdonosok mind fizetnek is. Legjobb volna, ha egy életrevaló adótitkárrel beszélné meg a panaszát.

H. I., Petrozsény. Budapest, m. kir. szabadalmi hivatal. Bukarest: Oficiul Proprietatei Industriale, Str. Basarab 12. Vagy Ministerul Comertului si Industriiei, Calea Victoriei. A szabadalom mérnöki rajzát kell elkészíteni. Kérjen instrukciót s abban minden benne van. Kérvény 11 lejes bélyeg. Az első évi szabadalom díjakkal együtt körülbelül 1500 lej.

Pszichológus. B. ajánlatát, hogy lapunkat rendszeres lélektani tanulmányokkal látja el a szuggeszció, okkultizmus és teozófia köréből és a magyar nép számára ilyen irányú nevelő cikkeket ír, köszönjük, de, sajnálatunkra nem fogadhatjuk el: túl vagyunk terhelve anyaggal s így az anyagnélküliségre nincs terünk. Magnetikus üdvözlét.

Siculia. Pár napi türelmet és érdembeli választ fog kapni.

„24.” Címe: Cuvântul Evangheliei S. A. Braso, Ciocrae 2. Az épületük a város közelében, a Méhkerékben van.

Tudósító. Az illető bankról küldött dübbenes dolgok nyilvánosságra hozása csak akkor történhetik meg, ha előbb ezekhez adatokkal, nyilatkozatokkal alátámasztott dokumentumok járulnak.

S. B. Nem lehet kényszeríteni, de azért idejében kérvényt kell beadnia, hogy változtatásait a szolgáltatást. Ilyen tíz hónapos kivételtől nincs tudomásunk.

Gépész, Ploesti. Nemcsak fogadhat el, de ha nem fizetne, azaz nem törlesztene, be is perelné Önt, Tessék csak a váltót idejére elintézni.

Vasas, Aiud. Miután ott adóhivatal van, valamennyi kérdésére ott helyben megkaphatja a pontos, részletes választ.

Ki az ádrágító? Több cikkben foglalkoztunk már a tűzifa kérdésével és kifejtettük, hogy a vasuti tarifa — egy vagon önköltsége pl. Marosvásárhelyen 568 lej — oka jórészt a tűzifa drágaságának. Most már a vasuton volna a sor, hogy alaposan revidálja a nemcsak a közönségre, de, mint Ön írja, az államháztartásra is káros tarifális rendelkezését, a husz százalék, amivel redukálta, nem nagy segítség.

M. J. Ami az apróhirdetéseket illeti, az egyik állásnál ott volt a cím, ahová az ajánlatot be kellett küldeni, a másik: a kiadóba, fényképpel ellátott ajánlat beküldését kéri. Mi tehát — szerkesztőség — az egyik hiányt sem pótolhatjuk. Sajnos, abban a kedvező helyzetben még nem vagyunk, hogy állásnélkülieket elhelyezhessünk. Farkas Aladár címe: Bukarest, Schitul Magureanu 21. Jó volna, ha hozzátartozói tennének közzé ajánlatot apróhirdetés útján, hátha így inkább akadna állás számukra.

Komandó. Amint olvashatta, a B. L. már behatóan foglalkozott az ottani viszonyokkal; sőt az Ön által hangsúlyozott sérelmeket is szóvá tettük.

Régi előfizető. A Legea contractelor de muncă ügyvédek és ügyvédi alkalmazottak munkaviszonyára nem vonatkozik.

4207106. sz. előfizető. Igen, jó lesz, ha levelben adhatjuk meg a kívánt címet. Tessék válaszbélyeget küldeni és a nevét, állását is közölni velünk.

SORSJEGYEKRŐL

Allandó olvasó, Bukarest. Nem nyert. — Dr. B. Gy. Nem nyert. — B. G., Sepsiszentgyörgy. 100 fr. 2 százalékos, 1881. A másik 10 frk. 1888. dohány-kötvény. — 52.207. sz. előfizető. Nem nyert.

M. F. nyugdíjas. Az Oesterr. Baulose abszolút megbízható. Árfolyamai: 1923. I. embezió: 13 sh. II. em. 13.75, 1925. évi kibocsátás 21.95, 1926. évi 55.75 shilling. A közölt számok eddig nem huzattak ki. — Anonima. Nem nyert. — F. Anna. 9373 sz. sorsjegye nem nyert. — Kocsigyártó. A Bazilika értéktelen. A hollandról pár nap múlva.

N. N., Lupeni. Nem nyert. Még két húzás lesz. A legközelebbi november 9-én. — H. József. Zsidókörházi sorsjegyei nem nyertek. — G. B. Jenő, Erzsébetváros. Olasz vöröskereszt sorsjegyei nem nyertek. — 61228. sz. előfizető. Három (5322, 5317 és 4677) a 40 koronát nyertek. — K. I., Gheorgheni. 41 lírával kihúzták. A nyereményszelvény tovább játszik.

Az összes bel- és külföldi sorsjegyereményjegyzékeket állandóan figyelemmel kíséri és kíváncsi felvilágosítást nyújt a B. L. olvasóinak a Széplaki Takarékpénztár R. T. Berettyószéplaki (Suplacul de Bărcău, jud. Bihor.)

Iskolák Egyesületek

— SZENT ANTAL-ESTÉLYT rendez a róm. kath. Nőegylet folyó hó 8-án délután 6 órakor a rajzteremben, amelyre az érdeklődőket szeretettel meghívja. Műsor: 1. Nyitány, zongorán előadja Schmidt Irén. 2. Szóval: Paulusz Ferenc. 3. Beszédet mond: P. Jakubek István. S. J. 4. Adjakat kenyeret. Jelenet. Előadják a kongregánisták. 5. Ének: Csömörtányi József, zongorán kíséri Lukász Irén. Rendezők a kongregánisták. (e)

— AZ UNITARIUS IFJUSÁGI EGYLET vasárnap délután 6 órakor, a magyar evangélikus templomban vallásos ünnepélyt tart, melyre ismerőseit ezuton meghívja.

— A BUKARESTI REFORMATUS LEÁNY-SZÖVETSEG minden vasárnap délután fél 4 óráttól tartja összejöveteleit, amelyeknek programjában ritmikus torna, önképzőkör, felolvasások és nyilvános előadások szerepelnek. A Leányszövetség felkéri a bukaresti református leányokat, hogy jelenjenek meg a Str. Stirbey Voda 9. szám alatti missziós teremben tartandó összejöveteleken s lépjének be a szövetségbe. A tagdíj havonta csupán 5 lej.

— A BRASSÓI SZÉKELY TÁRSASÁG péntek este, autókarrasséria készítő, kártyos, kocsifényező, kovács, cipész, csizmadia, autószerelő, szabó iparra keres vidéki tanulókat. Válaszbélyeg ellenében felvilágosítást nyújt József Domokos főtitkár, Kálvin János-utca 3. szám.

— KETTŐS JUBILEUMI ÜNNEPSÉG. A Brassói Róm. Kath. Nőegylet november hó 15-én, vasárnap ünnepi Piesslinger Károlyné 25 éves elnökségének és az egyesület fennállásának 70 éves jubileumát, a következő sorrendben: 15-én délelőtt 9 órakor ünnepi szentmise az egyházi énekkar közreműködésével, 11 órakor diszközgyűlés a róm. kath. fiúiskola rajztermében. Délután 6 órakor diszeloadás a róm. kath. főgimnázium tornatermében. A szociális tevékenység nagy példaadója, Szent Erzsébet halálának 700-ik évfordulója alkalmából színe kerül Mária Salamontól: „Szent Erzsébet.” Tizenkét románc zenével és előköpekkel. A kettős jubileumi ünnepségekre ezuton is szeretettel meghívja a nőegylet tagjait és jóakaróit az ünnepet rendező bizottság. Bélyeti díj nincs, a délután 6 órai előadás műsorának megváltása kötelező. (b)

Vasárnap, nov. 8-ától

OLYMPIA

Ezenkívül a beszélőkutyák „Semmi ujság a kutyafronton” című németül beszélő hangosfilm

Astra Mozgó
Brassó, Tel 564

Telefon 145

Redoute Mozgó

BRASSÓ

9 órától nincs előadás. Szombaton 5 és 7 órakor. 9 órától nincs előadás.
Vasárnap délután 3, 5, 7 és 9 órakor

„A sziv melódiája”

HANS JUNKERANN, MARIA PAUDLER, GUSTAV FRÖHLICH
a főszerepben.

Szombaton d. u. 3 órakor
Vasárnap d. e. 11 órakor

MATINE: „Repülő menyasszony”

Liane Haid, Huszár Puffy, Sz. a Szakáll a főszerepben

Vasárnap d. e. 11—1 lg. Hangosfilm
10—15 Lej

MATINE

10—15 Lej

REDSKIN

RICHARD D'X-el

JÖN! JÖN!

Véres szuromharc Belgrád utcáin

A jugoszlávok nem türik tovább a tábornok-diktatúrát

Belgrád, november 7.

Péntekre virradó éjszaka és pénteken egész nap, viharos tüntetésben csapott össze a jugoszláv főváros elkeseredett közhangulata és a diktatúra terroriztikus módszereit az alkotmány visszaadása után is fenntartó Zsifkovics-kormány. A vérbefullasztott hangulatmegnyitóból világosan elárulja, hogy a jugoszláv kormány nemcsak a horvát parasztság között van engesztelhetetlen ellenzéke, hanem magának a fővárosnak a lakossága sem ért egyet az elnyomás és a szabadságtörpítés rendszerével.

A tüntetés a belgrádi egyetemi hallgatók otthonából indul ki. A diákok otthon bennlakói a hozzájuk csatlakozott polgársággal együtt már péntekre virradó éjszaka megkezdte a tüntetést. Hajnalkára a diákok otthon erkélyére messzire látó szobáikkal felirást alkalmaztak, amelyben felszólították a polgárságot, hogy a küszöbön álló parlamenti választásokon a látszatalkotmány ellen való tiltakozás jeléül a szavazástól tüntetőleg tartózkodjanak.

Pénteken a diákok és polgárok tömege több helyen gyűlést röglönzött, amelyeknek szónokai súlyos kifakadások-

kal bíralták a Zsifkovics-kormányt.

A kormány mindjobban erősödő tüntetők megítélésére csendőrséget vezényelt ki. Az új jugoszláv alkotmány dicsőségére a csendőri karhatalom formális rohammal megszállta a diákok otthon elbarrikádozott épületét, majd szuromharcot intézett a tüntetők ellen.

A belgrádi utcákon véres szuromharc fejlődött ki, amelynek során a diákok és a szabadság után ügyködő belgrádi polgárok közül számosan súlyosan megsebesültek. A tüntetés elfojtása után a tömegből rengeteg embert letartóztattak.

A szerb főváros nyugalma a diákok tüntetés elfojtása után sem állt helyre, a felháborodás elemi erővel nyilvánul meg a tábornok-miniszterelnök kormánya ellen.

Minden jel arra mutat, hogy a diáktüntetés vérbefullasztása után is újabb tüntetésekben nyilvánul meg az ellen-szeno Zsifkovicsék uralma ellen.

Jellemző a Zsifkovics-kormány magatartására, hogy a belgrádi hírlapokban nem engedélyeztette a cenzura útján a tüntetésekről beszámoló tudósításokat. Intézkedéseiket tett arra is, hogy a belgrádi véres eseményekről hírek szivároghassanak külföldre.

Ledöntötték Sándor király szobrát

A tüntetők felvonultak a francia-szerb bank épülete elé is, ahol Franciaországot szidalmazták, mint a jugoszláv diktatúra védelmezőjét.

A miniszterelnök által mozgósított csendőrség azonban itt is szuromharcokkal tisztította meg az utcát. Számos diákok megsebesítve és több letartóztatást eszközölve. A diákok visszavonultak a diákok otthon épületébe, de

közben Sándor királynak, a Jugoszlávia jelenlegi uralkodójának szobrát ledöntötték és darabokra törték.

Bár Jugoszláviából a tüntetésekről hivatalosan semmiféle tudósítás nem mehet külföldre, annyi mégis kiszivárgott, hogy a zágrábi és a lajbachi egyetemek hallgatói is viharos tüntetéseket rendeztek a Zsifkovics-kormány ellen.

DECSEY ZOLTAN:

44

A SIRÓ VÁROS

Bármilyen történések is, a közeljövőben az itteni sajtóra óriási feladat hárul és nagy fejlődési lehetőségek állnak előttük. Számítani kell azzal, hogy Pesttől húzamosabb ideig el leszünk zárva és a pesti lapok ide hosszabb ideig nem kerülhetnek be. Nekünk tehát ki kell építenünk a sajtónkat, hogy az ittmaradt magyarság érdekeit megvédelmezhessük. Ma még csak helyi lap vagyunk, de hamarosan egy nagy vidéknek leszünk szócsovévé. Most szervezem meg a gárdákat és ha főhadnagy urnak kedve volna...

Egyszerre leszakadt a lelkeről minden feszültség. A tétlenség, a céltalanság nyomta le ideig és most egyszerre pompás lehetőségekben bontakozott ki az élet. Nem függeni senkitől, nem hallgatni semmi másra, csak a lelkiismeret szavára, védelembe venni minden igaz ügyet, támadni, ami hamis, galád és álnok, verekedni a szegényekért, ügyefogyottakért, elnyomottakért, van-e ennél magasabb hivatás?

Az el sem mondott ima tehát meghallgatásra talált. Vagy talán egy jószágos, fehér szellemkéz vezette erre az útra, hogy találkozása legyen ezzel az emberrel?

— Nagy köszönettel és hálával veszem szíves ajánlatát és nagy örömmel állok rendelkezésére.

— Nagyon jó, nagyon jó, — örvendezett a szerkesztő. — Meglássa, csak, milyen pompás gárdát toborzok majd össze és hogy mi mindent fogunk majd élni. Január elsejétől tehát főhadnagy urat szerződettjük. Azt hiszem, ötszáz korona kezdőfizetéssel meg lesz elégedve? Minden attól függ, hogyan használjuk fel a kínákozó lehetőségeket.

Még egy darabig sétálgattak, tervezgettek és abban állapodtak meg, hogy Pista délután bemegy a szerkesztőségbe, ahol majd az összes tagok megbeszélést tartanak és ezen állapítják meg a szerkesztőségi tagok munkakörét.

Frissen, megkönnyebbülten, felujult életkedvvel ugrott fel a villanyosra.

Harsány kiáltással rohant be a szobába. Magához kapta Sárkát és összeviszta csókolt.

— Sárkám, szívem, mindenem! Van már állásom, van már munkám!

A nagy lármára a mama is előkerült a konyhából. Pista apróra elmondott mindent. A három ember olyan megbé-

külten és annyi bizalommal ült le az asztalhoz, mintha karácsony békéje csak most költözött volna igazán a szívébe, az öreg Szilveszter jóvoltából.

MÁSODIK RÉSZ:

ZIMANKÓ

I.

Ájult és dermedt csend nehezedett a városra.

Csak az járt az utcán; akinek halaszthatatlan dolga volt. Az asszonyok reggelként kimentek a piacra, a novákabb megszokásból, mint áruval jöttek be a falusiak. Bevásárolták az ebédhez valót, aztán siettek haza. Nem állt meg senki az ismerősével a kedves tereferére. Lehajtott fejjel, komor nézéssel mentek a férfiak utjukra.

Egy-két napra a város teljesen elszigetelődött a világtól.

Dél felé nem indítottak vonatot. Az utolsó vonattal a hadtestparancsnok hagyta el a várost egy-két tiszt családdal. Amint a mozdony füstje elszórt, a forgalom vérkeringése egyszerre megszünt ezen a vonalon. A sinpár, amely idáig a Duna könyvéhez kötötte, most a város torkában megszakadt, mintha sebész éles kése metszette volna el. Az ittmaradt csonk egy-két pillanatig vonaglott, aztán megdermedt benne az élet.

Nyugatról még csak katonavonatok jöttek. A csapatok egy részét a városban helyezték el, a többiek tovább nyomultak előre, délnek. Aztán megállottak egy patak partján, a vasúti híd egyik oldalán felállott a cseh őrszem, a másik oldalon egy magyar baka sirbarkolt és azt mondták, hogy a híd közepén megy át a demarkációs vonal és a patak medrén húzódik tova.

Pontosan meghatározták ennek a kigyóző görbének vonulását a diplomáciai jegyzékben. Falvak határát bontották meg. A híd től néhány kilométernyire odébb épen egy templom, derekán szalad végig a térképen kirajzolt vonal. Két részre bontja az oltárt, és ha a pap a lelkét olvassa, akkor az új impérium területén van, amikor átmegy az evangélium hirdetésére, akkor már magyar földet ér a lába.

De magyarul prédikálnak a papok végig a demarkációs vonalon, Pozsonytól Kassáig.

Mindenki

vásárolhat most már

ASPIRIN

tablettát eredeti csomagolásban.

1/2 eredeti 20 db-os csomagoláson kívül

2 tablettát tartalmazó eredeti kis csomagolás is van

forgalomban.

Szilveszter délután felugtak a harangok. Siró tömegek gyűltek össze a templomokban, hogy hálát adjanak az Urnak az elmúlt esztendő csapásaiért és megfogyott reménykedéssel esdjkék le a boldog új esztendőt. Békét és kenyeret. Szabadságot és megnyugvást. Igazságot és kiengesztelődést.

De hol vannak a régi, vidám, mámoros Szilveszter-éjszakák?

A lokálok üresek. Néhány tiszt ül a kávéházban, szótlan pincérek ödöngenek és a cigányoknak sincs kedve játszani.

És amikor újév reggelén Glóriára csendültek a harangok, mindenki a templomba igyekezett. Olyanok, akik éveken át megfellekedtek az Istenről, most eljöttek az Ur számolyához. A szenvedés visszavezérelte Istenhez a lelkeket. Talán az isteni jószág, szeretet, az örök erkölcsi elvek diadala hozza meg a megváltást.

A fehérpapok templomában olyan sürien vannak, hogy Pista Sárkával már csak a szószék lépcsőjén kap helyet. A

barokkstilű hatalmas hajóban misztikus homály terjeng, amelyben hossza nyulnak az árnyak. A sekrestye ajtaján megcsendül a csengő és felbug az orgona. Ünnepi asszisztenciával vonul a főoltárhoz a miséző pap, egy fiatal tanár, akinek horpadt válla még jobban megörbül az arannyal átszőtt damaszttruha sulya alatt.

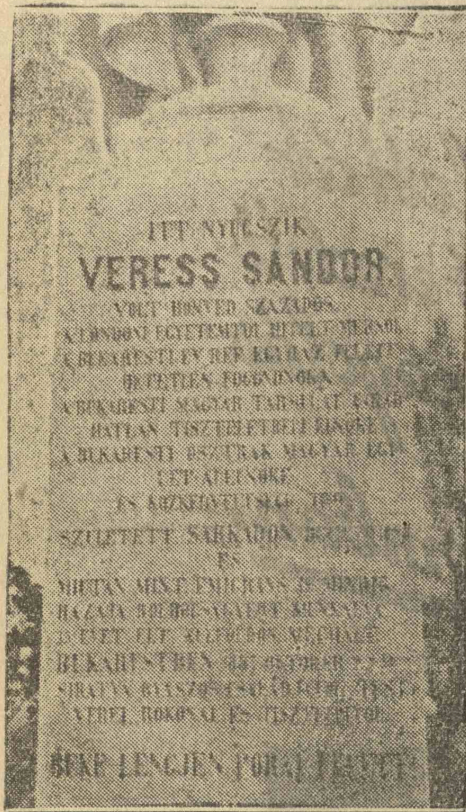
Gloria in excelsis!... Kitérja két karját, hogy a lelkeket hálaadásra ragadja az isteni jószág felé...

Az orgonista pedig, fiatal diák, lehajtja a fejét a fehér billentyűk felé és egy pillanatra megakad, mintha a fújtatóban voln baj. Azután fájdalmas könyörgés akkordjai csuszognak ki az ajkai alól. Egy nemzet ezeréves szenvedése, tengernyi bánata zokog a vox coelestisben. Isten, áldd meg a magyart! A miséző pap dereka egyszerre megcsuklik, két karja lezuhan az oltár lapjára, feje lehanyatlik a kezei közé és Pista látja, hogy a törzs fájdalmasan vonaglik.

Ira: MIKES IMRE

Az utolsó Kossuth-emigránsoknál Bukarestben

Bukarest, november 7.
Régi magyar temető Bukarestben. Csunya környéken fekszik. Különösen jobbkezfélről ocsmány ez az ősi ködökbe burkolt, posványos Grivita. Balkán. Dagad a sár s rakáson a ganaj. Sűrű egymásutánban üzletek zsufolódnak. Bűzhűdt csapszékék tömege verseng a klisenekért. A cégérekről vértől csepegő combok és oldalasok csüngenek alá. A roston hurka és máj pirul. Olcsó hegyi bor és szilvale áporodott illata terjeng. A füstös zenész dudát nyomogat és dagadt pofával fujja szerszámát. Egy másik harmónikát nyaggat. Cigánylányok táncolnak észvesztő piros szoknyában.

Veress Sándor 48-as honvédszázados, a „londoni egyetemről” hírt mérnök” s Kossuth-emigráns sírköve a bukaresti temetőben.

és nyitott, szemérmetlen pruszlikban. Rekedt ének terjeng a füstön keresztül: — Deschide, deschide feresatră...

Gyanus pénzváltó-bódékban „zarafi”-k kuporodnak és lesik a prédáról megtérő tolvajt, akitől fillérekért vásárolják össze a rablott zsákmányt.

Ittas napszamosok ölelkeznek a betörőkkel.

Asszonyok silbakolnak kétségbeesetten a csapszék előtt, csecsemőt szorítanak aszott mellükhöz s lesik, vajjon marad-e valami a heti bérből?

Patkányok surrannak a csatornák ölén. Késői legyek és svábok békés egyetértéssel lakmároznak a hulladékokon. Kutyafalkák bolyonganak és véres csatákat vívnak a csontokért. A sintér végiggörög kordéjával s dühösen mészárolja az ugató, rühös férgeseket.

Ez a Balkán. Sikátorok és zsákutcák. Zsufolt háztömbök labirintja. Dülleteg viskók kapaszkodnak egymásba, készen összeborulnak és fájlalják vályog-végtagjait, melyeken viczorog a salétrom. Félmeztelen kölykök birkóznak a szemétdombokon.

— Deschide, deschide fereastră...

Latrinárok szállítják hordókban a belék hulladékait.

Igazi és ősi Kelet. Vajda Sándor azt mondotta: Ázsia előcsarnoka.

Tépett emberek élnek a félrepofozott tetők alatt. Lezüllött munkanélküliek. Tipusok az „Éjjeli menedékhely”-ről.

Fegyhazi figurák. Alkoholikus aggastyánok. Nőformájú idióták.

Nincs nevük, sulyuk, osztályuk, nemzetük, istenük. Ugy élnek az emberi közösség mély csatornáiba elátkozva, akár a patkányok.

Ki kellene ásni őket. Marnak mint a rejtett büntudat. Tulságosan meg találják feküdni a társadalom lelkiismeretét.

Ketten vagyunk csak a temetőben. A másik a sírját igazgatja. Tíz négyzetméter területet bérelt ki, a második parcellában, ahová a jobbmodu iparosok temetkeznek.

A kibérelt részt már szépen bepázsította s néhány örökzöld oltványt ültetett a földbe. Csupán közepén maradt ápolatlan és kopár a sírhely. Ott, ahová a gödröt ássák majd. Mint takarékos polgárnő, erre a darabkára, melyet agyis felhánynak majd lapáttal, már nem akart költeni.

Azt hiszem, némi károsodás fogja érni. Kevés helyet hagyott a gödör részére. Nem számolt azzal, hogy ennyire elhizik. Egy pásmát a gyepes részből is meg kell majd bontani.

A padot, melyen egykor bánatos gyermekei fognak ráldögélni, előre felállította. Most ő ül rajta, nézegeti a helyet, a hol lakni fog, míg csak a bérlet le nem jár s csontjait át nem hányják a közös verembe.

A szomszéd sirt vaskerítés veszi körül. Ezt néhányszor megrázza, hogy megbizonyosodjék ellenálló erejéről. A feje ingásán látom, hogy gyengének találja. A beton mellett fog dönteni, mely olcsóbb is s amellet tartósnak mutatkozik.

Már jóleve összebarátkozik a szomszédokkal, akik az örök éjszakában társai lesznek.

Szemközt vele
„Zsigmond Áron pihen itten
Csendesén e sir ölén,
Aki Étfalván születé
S itt gyilkos főre éltére”.

Egy régi bűnügy.
Legalább meg tudja a részleteket.
Jobbra tőle

„Fejes Rebit földi e hant,
Kit nővére gyászal sirat.
Huszonhat éves korában,
Ezernyolcszázhetvennyolcban
Télhő tizenhetedikén,
Rövid éltét bevégezvén”.

Balkézről sem fog unatkozni. Az egész Köpi-család. Ámbár öt csecsemő.

„Elhunytak öt kisdédjeink,
Első Anna, ismét Anna,
Sándor, Vilma, Mări.
Amelyet fájdalmas szívvél
Óhajtnak kedves szüleik”.

Szemközt vele pedig, a fiatal, kedves, szegény Gyergyói Olga. Azt mondják, öngyilkos lett. Vajjon miért? Az arcképe keretbe véve, úgy látt ott lóg a keresztán. Sőt ott van a bucsulevele is:

Állj meg áthaladó!
Toppanj meg, állj meg egy kicsit s olvassad el e sorokat, hogy ami vagy, az voltam egykor én is, és ami én vagyok, az leszel egykor te is. Átrepültem a világon, mint egy gyönyörűsége hold, mint a reggeli harmat, amikor megpihen a virágon. A halál azonban megállott a fejemen s még annyit sem mondhatam, hogy Adió, a viszontlátásra! S a háta mögött a

„Sirban nyugszik
Magyar honi
Borsódmegyei Dáma,
Kisgyörgyi Mohi Klára,
néhai Hajdu Pálné.”

Dámák és gavallérok, módos iparosok, áldozatok, öngyilkosok, boldogok és bol-

dogtalanok veszik körül az őt négyzetméterét.

Valahogy csak el lesz a társaságban. Még egyszer ránéz a parcellára.

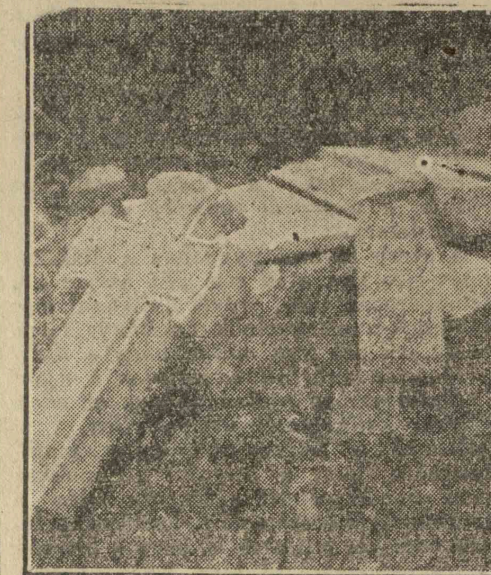
Nem fizetett rá.

Ha jól felgondolja, 10 év múlva már a dupláját is megadnák érte.

Elégedetten indul el hazafelé.

Vannak, akik így előre elintézik a dolgokat, megszoknak az új lakással és összebarátkoznak a tőszomszédokkal.

En nem. Mit álljam, borzadok az el-

— Ott vannak a kövek egy halomban! — mondotta a sírásó.

mulástól, nem szeretem a sírkertet s haragot tartok a halottakkal, akárcsak France kis regényében a színházi orvos, aki a jellemző színi nyitott sírjánál bucsubeszed helyett a csontvázakat kezdte szidalmazni.

Azért mégis kitevedek néha a temetőbe. Talán éppen azért, mert rettegek tőle. Akár a gyilkos, aki dult ösztöntől hajtva addig tér vissza-vissza bűnének színhelyére, míg csak el nem fogják.

S barátaim is vannak itt. Ámbár erősen megfogyatkoztak (a halottak éppen úgy pusztulnak, mint az élők). Ot-hat évvel ezelőtt még huszan lehettek. Most már csak kettőt találtam meg közülök.

A Kossuth-emigránsok közül. Akik itt hullottak el, száműzetésben, Bukarestben. Jóllehet hazamehettek volna. Ha a Dezewffy grófokkal tartanak. De ők inkább választották a keserű kenyeret. Mind a sírig.

— A többiek hol vannak öreg?

A sírásó csodálkozva néz rám. Tám félbolond az ur? — vélheti magában. Vaj mi csodát akar a régi halottaktól?

— Kiástuk őket!

— Talán hazamentek Magyarországra?

— Mentek a fenét. Ott vannak a kövek halomban...

Szóval nem mentek.

Lehet, hogy még nem jött el az ideje.

Az egyikről már csak én tudom, hogy emigráns. Mert a régi sírkő felső része, melyen jelezte az utókor részére, hogy „szívem azért mindig a honért és szabadságért dobog”, már letörtött. Csak az alapzat ép, a betüket ezen is alig lehet kisillabizálni.

Télikabátszövet

ruhaszövet, bélésáru, hatalmas választékban, olcsó árban, kapható! Szövetmaradékokat 50%-ig terjedő engedménnyel árusítunk!

VESTIS
SZÖVETNAGYÁRUHAZ
Brassó, Lensor 26

Argus reklam

CONRADT VEIDT

november 12-én fellép a bécsi „Komödle” eredeti együttessel Savoir „Ó” című darabjában, az „Astra” termében.

Közgazdaság

HOZZÁSZÓLÁS

Írta:
Dr. Ferenczi Zsigmond

a Fellner Frigyes véleményéhez

A B. L. 252. száma Fellner Frigyes tudós véleményét közli a gazdasági válságról. Az ősz tudós a tudomány hívós magaslatairól nézi a kérdést. Fellner véleménye nem adja panaceáját a gazdasági krízisnek. Határeje a tudomány prosceniumából alig ér az élet hullaszagú színteréig. A tudomány jelleget nem különbözteti meg a gyakorlat. S a gazdasági elméletek csak úgy lehetnek rendszeres és eredményes, ha megvalósítható elméletek! Halad párhuzamosan.

Fellner Frigyes azt mondja: „Az aránytól nem lehet eltérni, mert nem találunk más fixpontot, mely értékeinket mérje és lemérje, mert az arany az egyetlen fix értékmérő.”

Máshelyt azt mondja, hogy: „Az arany fizetési eszköz, a bankjegy pénzhelyettesítő. Arról, hogy az aranyat eldobjuk, szó sem lehet. Arról, hogy a pénzhelyettesítőt megreformáljuk, beszélni lehet.”

Ez a két kiemelkedő pontja a professzor véleményének nagyon tanulságos. Az alapvető tanulság ebből az, hogy a gazdaságtudomány fejlettebb fokán, — s éppen a válság tünetiből okulva, — élesen meg kell különböztetnünk az értékmérőt a csereszaktól.

A régi közgazdasági elmélet szerint az értékmérő és csereszakt egybeeső fogalom volt. A mai válság azonban azt mutatja, hogy az arany és az aranyra épített bankjegy, sem az értékmérő, sem a csereszakt szerepét nem tudja betölteni. A hibát tehát reparálni, pótolni kell. Előző cikkemben számadatokkal igazoltam a mai valutarendszer fogyatékosságából folyó fizetési hiányt. Ez alkalommal azt fejtém ki, miért választandó el az értékmérő a csereszaktól?

Gazdasági szempontból, bár nem 100 százalékpig, helyesnek látszik, ha az aranyra, mint fixpontra, vezettük vissza a javak árát. Ehhez azonban tényleges aranykészlet nem feltétlenül szükséges. A normális idők tapasztalatai elég támpontot nyújtanak a fixértékeléshez. A gazdasági és jogi élet mai reálitása pedig ezerféle módot nyújt az igazságos ármegállapításra. Az ár értékelés más-ként is megállapítható: a különböző árucikkek normális időben fennállott árai egymásra vonatkoztatva is kifejezhetők a gazdasági életnek biztos támpontjait szolgálóan.

Felfogás, divat kérdése az egész.

Sokkal komplikáltabb az arany és az erre épített bankjegy csereszakt minőségében való helyes megítélése. Ennek az indokolatlan kiváltságot élvező valutarendszernek kizárólagos alkalmazása, elveszítette nemcsak erkölcsi, hanem gazdasági létjogosultságát is. Hogy ezt az állításunkat megindokoljuk, röviden le kell írjuk, mi is voltaképpen az arany-bankjegyvaluta?

A törvényozás kiváltságjogot ad egy magántársaságnak bankjegykibocsátásra. A kiváltságjognál fogva a társaság, 25–30 százalékos aranyfedezet mellett, papíros bocsát ki. Tehát háromszor-négyszer annyit, mint amennyi aranyfedezete van. A kamatot azonban nem a reálvagyon képezt aranyfedezet után, hanem a kiváltságjognál fogva kibocsátott és az arany reális értékét névértékben többször meghaladó bankjegykészlet után szedi. Vagyis, ha arany értékének négyszerezett tévő összeg erejéig 9 százalékos kamatot szed, akkor reálvagyon után 36 százalékos kamatot szed. Ezt pedig a termelőfoglalkozás: földművelés, ipar, kereskedelem, fizikai és értelmi munka, különösen gazdasági válság idején, nem bírja meg. Itt azonban nem áll meg a bankjegy elvételhetlen nyereségvágya. Műtán a közutadatban teljesen monopolizálódott: a bankjegytől társasági formában gyárvállalatokat alapítanak. Ezeknek termékét 2–300 százalékos haszonvétellel bocsátják a fogyasztó rendelkezésére. Itt válik aztán a bankjegytől a tömegre nézve végképp elvételhetlenné. Rejtett útja kiszámíthatatlanná. Kohézió ereje, bár a reálvagyon értékével szemben törpe értékmínoritást jelent, messze felülmúlja ezeket. Ha a profitját veszélyeztetve látja, mindre képes. Háborút vív. Békét köt, a harcnap lappangó új formát ad. Az élő nemzedék szeme előtt lefolyt világháború nem a népek háborúja, hanem a nagypénztőke háborúja volt. 1914–1918-ig tartott a nagypénztőke háborújának véres fázisa, s attól kezdve napjainkig folyik a vértelen küzdelem, amely úgy látszik, végvonagláshoz jutott. És itt bátran kell az eseményekkel szembe nézni. Nem szabad megrettennünk,

de homokba sem dughatjuk fejünket. A szűkség parancsolta átalakulásokat idejében fogadtatnunk kell. Nyíltan és bátran meg kell állapítanunk, hogy a nagypénztőke erkölcsi létjogosultságát már akkor elveszítette, amikor profitérdekeinek megütközéseképpen ki-provokálta a világháborút s azóta lelki, fizikai és gazdasági rabszolgaságban tartja a világot.

Gazdasági létjogosultságát pedig most, a válság csúcspontján veszíti el, amikor arról tesz tanúságot, hogy a javak értékének emelésére és azoknak kicserélésére képtelen.

A nagypénztőke privilégizált és monopol helyzetének nincs tehát sem erkölcsi sem gazdasági létjogosultsága. Öngyilkosságán nincs mit fájlni. Aggodalomra más egyéb ad

okot: az a polgári osztály, amely számbeli többséget jelent, az értelmi, fizikai és vagyoni erő majoritását bírja: földműves, iparos-kereskedő, fizikai- és értelmi munkás, a nagypénztőke közvetlen érdekkörén kívüleső pénzváltalatoz — nem készült fel a kontinuitásra. A nagypénztőkön kívül semmi eszköze nincs, amely saját vagyonának, munkájának értékét mérje, kifejezésre juttatja és forgalomba teszi. Évtizedeken keresztül pusztá jajtattással érte be, anélkül, hogy bajainak orvoslására saját erejét összeszedte volna. Kimerült a kormányhoz intézett panaszokdásban. Naívnul hitte, hogy segítségére siet az a szerv, amely az uralkodó gazdasági rezsim függvényét képezi, annak érdekeit szolgálja s a gazdasági, logikai és erkölcsi törvényekkel bármennyire szembenálló igényeit formálisan legalizálja.

Ma úgy kell éreznünk magunkat, mint a világháború vége felé. Tűlfeszített atmoszférán olyan méretű eseményeket várhatunk, mint a nagy hadviselő hatalmak összeomlása. Az összeomlás előtt 24 órával senki sem merte hinni, hogy olyan hatalmas szer-vek, máról-holnapra beadják a kulcsot. Ma is úgy vagyunk: minden jel a nagypénztőkös gazdasági rendszer összeomlására mutat. S

A Luther sörgyárat egyáltalán nem érinti a másik Czell-csoport fizetési képtelensége

Bukarest, november 7.

Október 4-én az összes bukaresti reggeli lapokban az a feltűnést keltő hír jelent meg, hogy a Luther-Czell-cég kényszerre kényszerítve kérését adott be az illovi törvényszéknél. Amint a B. L. ismételt megállapította: sajnálatos tévedésről van szó, amennyiben nem a Luther-sörgyár, amelynek székhelye a Sosea Basarab 46. szám alatt van, hanem a Czell Frigyes és Fiai, Czell Károly Csoportja-cég, amely a Strada Dionisie 19 szám alatt székel, kért kényszerre kényszerítést.

Tény az, hogy a Luther-részvények többsége három éven át a fentemlített Czell-körzernhez tartoztak, később azonban a vállalat kettőszórt, olyképpen, hogy dr. Czell Rudolf és Czell Frigyes fivérek átvették a Luther-sörgyár részvényekét és vezetését, míg Czell Jenő, a Behles-testvérek és mások az erdélyi vállalatokat, köztük a Temesvári Sörgyárat, a Deresteyi Sörgyárat, a bras-sói Szeszgyárat, a brassói Áruforgalmi Bankot és a wolkendorfi szénbányáit meg-tartották meg. Az utóbbi csoport technikai okokból áttepte székhelyét Bu-

karestbe, a Strada Dionisie 19 szám alá.

Mintán a gazdasági válság Erdélyre még sokkal inkább kihat, mint a regátra, ami azt jelenti, hogy Erdélyben a takarékos lakosság már több mint egy éve csak a legszükségesebb cikkeket vásárolja és az italok már luxusnak számítanak előtte, a Czell Károly Csoport sörforgalma hetven százalékkal visszaesett. Ezenkívül egy egész sereg kis vendéglős és kereskedő, akiknek a cég áruhitelt nyújtott, fizetési képtelen lett, a Csoport többi üzletágai ugyancsak nem voltak többé rentábilisak, — kénytelen volt ehhez a lépéshez folyamodni és november 3-án a bukaresti kereskedelmi bíróságnál a kényszerre kényszerítést megkérni. A felfektett mérlegben az aktívák 503.938.200 lej tesznek ki 214.961.107 lej passzívával szemben. Eszerint az aktívák 99 millióval több, mint a passzívák. A cég három év alatt kamatmentesen fizetendő 100 százalékos ajándékot, 9–9 havonként kifizetve.

A Luther-sörgyárat ezek szerint egyáltalán nem érinti a másik csoport fizetési képtelensége.

Leépít a vasut...

Revízió alá veszi a vasut az iparral kötött szerződéseit

Kinevezték a revíziós-bizottságot, amely november 15-éig az összes anyagszállítási megállapodásokat felülvizsgálja és az átvételi árakat csökkenti

Bukarest, november 7.

Valcovici közlekedésügyi miniszter az elmúlt héten, amint akkor megírtuk, konferenciát hívott össze, amelyen a miniszter bejelentette, hogy, tekintettel az erősen lecsökkent bevételekre, a vasut valószínűleg nem lesz képes változatlanul fenntartani azokat a szerződéseket, amelyeket az iparvállalatokkal kötött az év elején különböző anyagok szállítására. A bejelentés az érdekelt vállalatok körében nagy nyugtalanságot keltett, a nyugtalanságot azonban némileg enyhítette a miniszternek az a másik ki-jeletése, hogy

a szerződések revíziójára csak akkor kerül sor, ha erre mulhatatlanul szükség mutatkozik

a CFR költségvetésének harmonizálása érdekében.

A vasut azonban ebben az évben is óriási deficitet küzd, noha gazdálkodását népszövetségi kiküldött ellen-őrizte.

Az új CFR költségvetés összeállítására ép-

pen ezért rendkívül nagy nehézségekbe ütközik, a kiadásokat az egész vonalon jelentősen le kell építeni és a lecsökkent bevételekkel összhangba hozni, mert különben a jövő évben felborul az egész egyensúly.

A közlekedésügyi minisztérium így kénytelen hozzányulni a szerződések revíziójához és, amint értesülünk,

már ki is nevezte azt a bizottságot, amely az összes érvényben levő anyagszállítási szerződéseket revízió alá fogja venni az árak csökkentése érdekében.

Hétfőn már össze is ül a bizottság és először a fémiparral kötött megállapodásokat fogja revízió alá venni, azután sorra veszi a többi szakmák szerződéseit is. A kormány utasítása szerint a revízió munkájával 15-éig feltétlenül el kell a bizottságnak készülnie, mert csak ennek elvégzése után kerülhet sor a CFR jövő évi költségvetésének összeállítására. Nagypari érdekelt körökben érthető nyugtalansággal néznek a szerződések megváltoztatása elé.

akármennyire észbontó is ez a kérdés: mi lesz? felelnünk kell rá. Nem várhatjuk meg, a vadul kavargó élet esztelen feleletét. De nem is felelhetünk erre a kérdésre a tudomány összeomlott homályos utvesztőjének nézőpontján keresztül. A kérdés a széles-lyesen hullámzó mindennapi élet szemüvegén keresztül kell éles tekintetet vetnünk. És itt nem látunk mást, mint azt a kíváncsát, hogy a kultúra és emberi civilizáció megmentéséért minden erőt fel kell vonultatnunk. És ezeket pozitív eszközökben kell kifejezésre juttatnunk. És pedig olyan tempóban, amely a rohanó élet diktál. Ez pedig nem mutat mást, mint a polgári többség kezén levő vagyont és munkát az ingatlanjegyek alak-jában forgóvá kell tenni. A jegyfedeztetül szolgáló ingatlanok értékállandóságának biztosítása a gazdasági és jogi élet mai fejlettsége mellett megoldható technikai feladat és új értéktöbblet termelésére nyújt alkalmat.

A forgalmi jegy beváltása sem ad nagy fejlődésre okot. Ha jól prosperál, szerepét betölti. A gyakorlatban ritkán kerül sor beváltására. A jegybankok nagyrésze nem is kötelezi magát a bankjegyek beváltására. (Lásd a bankjegy szövegét.)

Az ingatlanjegy nem zárja ki az arany értékmérőt, de pótolja a csereszaktban mutatkozó nagymértvű hiányt, amelyet a bankjegy nem tudott és jelenleg sem tud pótolni.

Ha pillanatnyilag nem is látszik aktuálisnak ez a probléma, az események látható időn belül aktuálisnak teszik. Jó lenne, ha addig felkészült, nyugodt víttával, a megvalósításra alkalmas formában hozzuk, megismerjük, megismertetjük, mert ennek a kérdésnek sikeres megoldásától függ kényerünk, nyugalmunk és biztonságérzetünk helyreállítása!

Nem szuperál a Nemzetközi Fizetések Bankja

Bázel, november 7.

A Nemzetközi Fizetések Bankjának igazgatótanácsa pénteki ülésén bejelentette, hogy a bank havi egyenlege újból 180 millió frank veszteséget mutat fel. Indítvány hangzott el arra vonatkozólag, hogy megvizsgálják, vajjon a moratórium következtében elmaradt jóvátételi fizetések ellensúlyozására milyen úton és módon lehetne a Nemzetközi Fizetések Bankjának bevételeit fokozni, mert különben a bank nem tud rendeltetésének megfelelni.

November 23-án tárgyalják a román-francia preferenciális egyezményt

Bukarest, november 6.

Románia és Franciaország között tudvalevőleg már régebben tárgyalások kezdődtek, annak érdekében, hogy Franciaország ugyan-azt a kedvezményt adja meg a román buza-nak, mint aminőt a magyar buza élvez. Érte-sülésünk szerint ezeket a tárgyalásokat no-venber 24-én folytatják, amikor is a francia selyemárak kedvezményes román behozatali vámtételét is megállapítják.

Kis Közgazdasági Hírek

A CFR VEZÉRIGAZGATÓSÁGA rendeletet adott ki, amely kimondja, hogy ha valaki bérletet vált és a bérletet használat előtt anulálni akarja, a bérlet összege 500 lej leoná-sával visszafizetendő.

CSIKAGÓBAN november 10-én kezdődik meg a világ nagy petróleumérdeklőségeinek konferenciája, hogy a Kessler-féle világkar-tell-javaslat kérdésében határozzon. A konfe-rencián a román petróleumvállalatok is képviseelve lesznek.

A NEMESFÉMEK ÁRAIT szabályozó bi-zottság november havára az ezüst kilogram-monkénti árát 1.498 lejben állapította meg.

— Brassói piaci árak 1931 november 6-án. Marhahús levesnek kg. 26–28, Marhahús pecsénye 46–48, Sertéshús combja 34–36, Sertés karaj 42–44, Zsírslazalonna 36–38, Zsír 46–48, Tojás drb. 2–2,50, Csirke párja 30–120 lej. Élő állatok kilóra: Export ökör élősúly kg. 18–20, Sertés 17–19, Igás ökör drb. 6000–8000, Ló drb. 4000–10.000, Ló, luxus 14.000–20.000 lej. — Terményárak nagyban: Buza q 290–320, Rozs 230–250, Árpa, sör 270–300, Árpa takarmány 200–300, Zab 280–300, Tengeri szemes 230–260, Bab, fehér 300–320, Burgonya 80–90 lej. — Takarmányárak nagyban per 100 kg. Széna, préselt 150–170, szé-na, laza 110–120, Szalma, laza 50–60 Korpa 140–170 lej.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vasdag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50 szeri megjelenésnél 2 lej.

Vételezés

Város központjában, napos oldalon, modern, kertes, komfortos, villaszerű ház elköltözés miatt jutányosan eladó. Cím 15432 szám alatt a brassói kiadóban.

Modern villa, napos oldalon, Postaréten, eladó. Érdeklődni Dr. Lemény, Brassó, Lencsér 50. 15556

11 szobából álló ház olcsón eladó. Malom-ucca 34. Ó-Brassó. 15509

HARISNYA Jöminőségű, nagyon tartós zsero és gyapjúharisnyákat készítenek Olcsó árak. Rét-ucca 6 sz. földszint. Új kórházzal szemben. 15612

ADOMENTES, 6 szoba és minden mellékhelyiségből álló villaszerű ház olcsón eladó. Brassó, Str. Costei E. 28. 15656

Allást keres

Szakácsnő nagy gyakorlattal mindenre is, állást keres. Cím: "Szerény" bukaresti kiadóba. 15630

URINÓ magyar, német, angol nyelvtudással, főzésben, varrásban, perfect, társalkodónak, anyahelyettesnek, házigazdának elmenne. "Szerény" jellegűre a brassói kiadóba. 15586

Egyetemi képesítéssel bíró fiatal hölgy, ANGOL NYELVLECKÉKET, valamint BRIDGETJÁTEK tanítását vállalja, mérsékelt díjazásért. Dr. Kertész, Pompiliu Eliade 11. (Kupferstichnél), Schitu Magareanu mellett, Bukarest. 15653

Allás nyer

Intelligens, perfectül író minden szakácsnő keres idősebb házaspár. Cím 15657 sz. a. a brassói kiadóban.

KAUCIÓKÉPES vendéglős keresetlik. Brassó, Kapu-ucca 35. II. em. 15649

Lakás

Egy szoba konyhás lakás kiadó, villany- és vízvezetékekkel. Cenkalja a. 14. 15600

KIADÓ ÜZLETHELYISÉG Brassó, Kolostor-ucca 3. sz. (eddigi Teutsch-féle drogeria) a hozzátartozó 3 irodahelyiséggel együtt. Érdeklődéshez forduljon az Ancora biztosítónál.

Olcsón kiadó két szoba kertet Brassó, Cenkalja 27. sz. 15646

Uccai szoba konyha kiadó. Brassó, Str. Voivozilor 7. Gyár ut. elején. 15645

Vegyes

Férfigyengeséget azonnal vizsaszterünk. Ismeretést választékos ellenében küldünk. "Diszkercio" jelű a brassói kiadóhivatalba. 15604

Nehezen nevelhető gyermek oktatását vállalom. Címeket "Lelkiismeretes" jellegűre a brassói kiadóba küldjük. 15605

SOFFÖRISKOLA. Albu miniszterileg engedélyezett sofföriskola hölgyek és urak részére folytatja kurzusait. Olcsó részvételi díjak, garantált sikeres vizsga. Csoportok esetén vidéken is kurzust rendez. Érdeklődni Brassó, Dresetyei-ut 41. 15581

Kézdivásárhelyen forgalmas útvonalon a Korona-vendéglő kiadó. Értekezni Szotyori Balázs-nél. 15638

ASZTALOS-MEHELYEMET Vár-ucca 44 szám alól áthelyeztem Fekete-ú. 24. átjáróhoz Vár-ucca 79. szám alá. HEINRICH FRÖHLICH. 15644

Diplomás fogorvos átvenne jól bevezetett rendelőt, esetleg társulna. Ajánlatokat "Bécsi" jellegűre a brassói kiadóba. 15643

Vendéglőt, korcsmát, százelekre átveszek, minden biztosítékkal rendelkezem. Itali előre fizetem. Révész, Ghimes-Faget Gyimes-szálloda. 15636

Levelezés

Kellemes névnapot kívánok koma. Ha tudnám a címét, magánlevelezésben gyakrabban tudnék írni. Sokszor ádvölzi Árpád. 15642

Kellemes megjelenésti vagyonos urileány vagyok, férjhez mennék 25-35 év közötti, Uriemberhez" jellegűre a brassói kiadóba. 15648

Könyvek

Hölgyek Die Schöne Wienerin, Record, Párisi Divat, havonként megjelenő szabásmintás divatlapok állandóan kaphatók, számonként 40.- lejért, vidékre portóval 45.- lej. A pénzt legcélszerűbb helyekben küldeni Brassói Lapok Könyvosztálya.

OLCSÓ DETEKTIV-REGÉNYEK kötetenként csupán 20 lej. Maurice Leblanc-tól, Nyolcat ütött az óra, A négy vörös gyémánt, Az uri betörő, Keleti titok. Kötetenként csak 40.- lej. Meissner: Lombut 4. Kohlrausch, A holt tavon, Az elátkozott ház, A Weiss, A zöld autó, A fekete gyöngyösr, Megrendelhetők a Brassói Lapok könyvosztálya útján.

Páratlan olcsóság, csak 5 lej egy detektiv-regény. A 113-as peresomó, Egy nagystilű szelvény, A kísértet tanyá, A medicék töre, Jajkiáltás a tülvilágról, Egy álarcos bál rejtelmei, A fehér kastély titka, A titokzatos villa, Az apácsi Amig az álarc lehull, Egy éjszaka a Berviczky kastélyban, A rádium halál, végzetes aszszony, Az olajlámpás, Nyomok a hóban. 15 kötet 75 lejért. Az összes szám megrendelésénél portómentesen szállítja a Brassói Lapok Könyvosztálya.

A HAZIUKRASZATI KEZIKÖNYVE. Kréké kitűnő munkája alapján a leggyorsabb és a legkülönlegesebb tézistakat mindenki házilag készítheti. A legjobb cukrászda otthon negyeddannyi költséggel. Ára kemény felvászonkötésben 50 lej.

Nagy választék és raktár CSO-rep-kályhákban; zsonai falburkolati és padló-lapok leszállított árak mellett kaphatók:

TERAKOTTA

(WRO 3EL WI. M.)
BRASSO, Strada Patriarchul Miron No 8. (Gyár utca)

Versenyképes vállalatok

képviseletét

Arad, Bánát, Bihar, Hunyad megyék részére elvállalom. Válasz Rudolf Mosse Arad "Marla" jellegre kérétek.

Műszaki könyvekben,

nyelviakban, szótárakban állandó nagyraktár a Brassói Lapok Könyvosztályában. Kérje díja az ártégyezkeinket

Ujítsa meg

lejáró előfizetését, hogy a lapot zavartalanul és fennakadás nélkül küldhessük.

A kiadóhivatal.

Német lackgyár keres előmunkást, aki a nitroszóróval kal való

Lapoliturozásban

jártas Ajánlatokat E 1572 sz. alatt továbbít Rudolf Mosse Rt Bukarest Victoriei 31

B. L. Kocsis Béla

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 10 lej, negyedévre 33 lej, félre 63 lej, évente 123 lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokra negyedévre 42 lej, félre 82 lej, évente 160 lej.

Fiókiadóhivatal és szerkesztőség Hunyad- és Alsófehérvármegyei részére Déva, Str. Ioan Creanga 2. Telefon 17 (Balogh Géza)

MEGBIZOTTAK. Bukarest: Dán Daniel, Gerő Sándor és Kón János. — Dési: Str. S. Barabiu 10. (Oszian Kálmán) — Kolozsvár: Str. Duca-arilor 7. volt Linar-ucca Neuman (Gábor) Marosvásárhely: Benjámín Árpád Str. Bereria 1 (Sörház-ú) — Nagy-szombat: Strada (ur-nul) 13. (Szigetváry László) — Nagyvárad: Str. Nic Rifa 32 (Szabó Gyula) — Szatmár: Csokor-nar-ú 10. (Várad József) — Szilágy: Nyíró (Hárpárin Ernő) — Torla: Str. Cazele d'ord-nand 25 (Denes József)

Központi szervezők pénzügyi és jogszabályi Bartha Géza, Dán Mózes. HIRDETÉSEKET tesznek a kiadóhivatal, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőroda Részletes tarifákkal készsége szolgálunk

Magyar Istvánné szül. Magyar Anna és Magyar János úgy a maguk, mint a családjuk nevében szomorú szívvel tudatják, hogy kedves jó testvérük

Magyar Vilma

november hó 5-én hosszú szenvedés után lelket visszadta a Teremtőjének

Földi maradványait nov. 8-án vasárnap délután fél négy órakor a bolonyai magyar evan elikus temető halottas házaóól helyezték örök nyugalomra.

Életének javarészét hozzátartozói boldogításának szentelte. Neki a lemondás és a kínos elmúlás jutott.

Áldott emlékét kegyelettel megőrizzük.

Brassó, 1931 nov 7-én

A gyászoló család

Házak eladása

Brassóban az elágazás közelében teljesen új, ószkomfortos, adómen és szolidan épült házak, kertes nagy telkekkel, eladók

Str. Larga 6 sz ház Lei 87.600 hozzá-dékkal Lei 950.000 — Str. Larga 6/a sz ház 1 em Lei 216.400 hozzádékkal: 2.600.000 — Str. Larga 6/b sz. ház 1. em Lei 69.000 hozzádékkal. Lei 880.000

Vételár az Erdélyi Bank betétkönyvével, vagy tulajdonos pengővel is fizethető.

Közelbbit GAÁL építésznél, Bragov, Calea Victoriei No 6

Minden ember annyit ér, ahány nyelvet tud!

FRANCIA NYELVKÖNYV, kulccsal és ige-ragozási táblával. Írták: Dr. Hegedűs és dr. Latzkó. Ára kötve 163.- lej. ANGOL NYELVTAN, kulccsal együtt. Írta: dr. Latzkó H. Ára kötve 163.- lej. NÉMET NYELVTAN. Írta: Altai R. Kez-dőknek kulccsal. Kez-dőknek I. rész 163.- lej. Haladókknak II. rész 238.- lej. OLASZ NYELVKÖNYV, kulccsal. Írta: dr. Honti R. Ára kötve 163.- lej. Fenti könyvek a kiejtés megjelölésével, magántanulásra igen alkalmasak

Schidlof dr.: „1000“ szó

gyakorlati módszere világnyelveknek magán-uton való tanulására. Szakértségek véleménye szerint Schidlof dr. módszere a magántanulást teljesen új mederbe terelte. Kapható:

Német nyelvtan, vászonkötésben	204.- L
Francia nyelvtan	204.- L
Angol nyelvtan	204.- L
Olasz nyelvtan	272.- L
Spanyol nyelvtan	272.- L

Kaphatók és postán utánvétellel szállítia a

Brassói Lapok Könyvosztálya, Brassó.

Harapós férj

Haragra lobban, ha a Nagyságos Asszony ruhaszámlái mutatják be kifizetésre.

De kisimulnak az arcán a redők s szívesen lizet, ha a ruha és kabát Sámuel-től van.

SÁMUEL

(volt FENYVESI és SÁMUEL) áruház BRASSO, BUZASOR 4, szám, - az ország le választékosabb áruháza, az ott vásárolt női ruha, kabát, baktisruha. vagy szörmekabát elegáns, hasznos viselet.

Argus reklám

Világhíres írók

irodalmi értékkel bíró könyvei, leszállított áron!

BALZAC, Pons Bácsi, fordította Benedek Márcel, több, mint 300 oldal, ára most	53.-	FINOT JEAN: A boldogság tudománya, fordította és bevezetéssel ellátta Balassa József, ára csak	53.-
BALZAC, Betti néni, Salgo Ernő fordítása, ára csak	53.-	GOURMONT: A szerelem fizikája, Vajda Ernő fordítása, (Világkönyvtár)	40.-
BÖLSCHÉ: A természet titkaiból. Tanulmányok, megfigyelések, fordította dr. Mikes Lajos, ára	54.-	GUYAN: A modern esztétika problémái, (Révai kiadás)	40.-
BRANDES: Korok, emberek, írárok Lengyel Géza fordítása, 342 oldalas könyv ára csak	40.-	KEY ELLEN: Szerelem és házasság, fordította Vajda Ernő, (Mesterművek), ára	60.-
BERGTON HENRI: A nevetés. Tanulmány a komikum jelentéséről és négy lélektani értekezés. Dr. Dienes fordítása, ára	40.-	LAMPRECHT: Modern történet-tudomány, Sas Andor fordítása, (Világkönyvtár), ára	40.-
BENVENUTO CELLINI: Önéletrajza. A renaissance csodálatosnak sokoldalú szelleme nyilvánul meg e könyvben, 2 kötet ára ma csak	78.-	MAETERLINCK: A szegények kincse, fordította Bölöni György, ára csak	40.-
CHESTERTON: Hagymányok és hazugságok. Fordította és bevezető tanulmányt írt hozzá Hevesi Sándor, ára csak	40.-	MENCSIKOV: Optimista világnézet, Gergely Győző fordítása, ára	40.-
DICKENS: A Pickwick Club, 2 hatalmas kötet a Klasszikus Regénytárból, ára csak	130.-	NIETZSCHE: Korszerűtlen elmélkedések, (Révai kiadás), ára	40.-
DICKENS: Odön ritkaságok boltja, fordította Nyitrai József, Klasszikus Regénytárból, 2 kötet	77.-	SWIFT: Gulliver utazásai, fordította Karinthy Frigyes, (Révai kiadás), 400 oldal ára csak	58.-
DOSZTOJEVSZKIJ: Golyadkin ur hasonmása, (Révai kiadás), ára	36.-	JOHN RUSKIN: Előadások a művészetéről, Éber László fordítása, (Mesterművek), ára	55.-
DOSZTOJEVSZKIJ: Sztjepanicskovo és lakói, 2 kötet, ára	36.-	SNYDER: A modern természet-tudomány, fordította Mikes Lajos, (Világkönyvtár), ára	40.-
DOSZTOJEVSZKIJ: Megméltelyezettek, 4 kötet (Révai kiadás), ára	72.-	STENDHAL: A pármái Certosa, fordította Benedek Márcel, (Klasszikus Regénytár), 2 kötet	128.-
DOSZTOJEVSZKIJ: Megaláztatott és megszorítottak, 2 kötet	36.-	VILDE OSZKAR: A szépség filozófiája, fordította Hevesi Sándor	40.-
DOSZTOJEVSZKIJ: A kamasz, 4 kötet, (Révai kiadás), ára	72.-	WAGNER RICHARD: Művészet és forradalom, (Világkönyvtár), ára	40.-

Videki megrendeléseket azonnal elintézi a Brassói Lapok Könyvosztálya